

Maria Podgórska

Ewa Ratuszny

KONIUNKTURA W BUDOWNICTWIE

IV kwartał 2021

PL ISSN 2392-3695

Badanie okresowe nr 113

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz), Marek Rocki, Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)

Maria Podgórska

Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa

www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2020

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3695

Nr rej. PR 18393

Informacje zawarte w niniejszym czasopiśmie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w budownictwie, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 113. W badaniu uczestniczyło 221 przedsiębiorstw. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE /struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	6
1.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	6
2.	ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD	10
3.	SALDA I ICH SKŁADOWE	11
1)	Produkcja	11
2)	Zamówienia ogółem	13
3)	Zamówienia eksportowe	15
4)	Ceny	16
5)	Zatrudnienie	18
6)	Sytuacja finansowa	20
7)	Wykorzystanie mocy produkcyjnych	22
8)	Nakłady inwestycyjne	24
9)	Ogólna sytuacja gospodarcza w kraju	26
10)	Sytuacja budownictwa	28
11)	Bariery aktywności gospodarczej	30
III.	SUMMARY	32

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W IV kwartale 2021 roku wskaźnik koniunktury w budownictwie IRG SGH (IRGCON) ma ujemną wartość -2,7 pkt, jest więc o 9,8 pkt niższy niż w III kwartale br. W porównaniu z IV kwartałem ub.r. wartość wskaźnika jest wyższa o 21,5 pkt, zaś w porównaniu z IV kwartałem 2019 r. o 8,6 pkt. Od wartości ze szczytu koniunktury w II kwartale 2018 r. obecny poziom jest jednak niższy o 31,3 pkt. Bieżąca koniunktura w budownictwie jest zatem lepsza niż w okresie bezpośrednio poprzedzającym pandemię, lecz znacznie gorsza niż 3,5 roku temu.

Koniunkturę lepiej oceniają przedsiębiorstwa publiczne; wartości wskaźnika koniunktury dla sektorów prywatnego i publicznego są równe odpowiednio: -4,6 i 13,1 pkt. W porównaniu z trzecim kwartałem wartość IRGCON dla sektora prywatnego jest niższa o 12,8 pkt, a dla publicznego wyższa o 19,1 pkt. W ciągu roku obie wzrosły o odpowiednio: 20,4 i 31,2 pkt.

Podobnie jak w poprzednich kwartałach koniunktura jest silnie zróżnicowana przestrzennie. Najwyższą wartość IRGCON przyjął dla makroregionu południowego (6,3 pkt), a najniższą dla makroregionu wschodniego (-10,1 pkt).

Pod względem rodzaju działalności zróżnicowanie sytuacji zakładów budowlanych jest mniejsze. Dla zakładów zajmujących się wznoszeniem budynków wartość wskaźnika koniunktury wynosi 0,6 pkt, robotami inżynieryjnymi -7,3 pkt, a pracami specjalistycznymi -0,5 pkt.

2. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji budowlanej jest równa 10,8 pkt. Jest o 5,7 pkt niższa niż w poprzednim kwartale, lecz o 34 pkt wyższa niż przed rokiem. Wysoki wzrost w porównaniu z sytuacją sprzed roku zanotowano dla obu sektorów własnościowych: o 32,9 pkt dla firm prywatnych oraz o 44,4 pkt dla przedsiębiorstw publicznych. W porównaniu z IV kwartałem 2019 roku, czyli analogicznym okresem sprzed wybuchu pandemii COVID-19, obecna wartość salda jest wyższa o 9,4 pkt. Podobnie jak w trzecim kwartale najwyższą wartość salda (32,5 pkt) zanotowano dla zakładów zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, a najniższą (-4,3 pkt) dla zakładów wykonujących specjalistyczne roboty budowlane. Ankietowani spodziewają się, że w I kwartale 2022 roku nastąpi spadek poziomu produkcji; wartość salda prognostycznego wynosi -24,2 pkt, przy czym dla sektora prywatnego -23,2 pkt, a dla publicznego -28,4 pkt.

3. Poziom zamówień wynosi 9,7 pkt i jest niższy o 4,7 pkt niż przed kwartałem. W porównaniu z IV kwartałem 2020 r. jest wyższy aż o 36,8 pkt. Poziom zamówień w zakładach publicznych (37 pkt) jest znacznie wyższy niż w prywatnych (6,6 pkt). Wartość salda dla sektora prywatnego spadła w ciągu kwartału o 6,8 pkt, a dla sektora publicznego wzrosła o 9,4 pkt. Przewidywania na nadchodzący kwartał są pesymistyczne; wartość salda prognostycznego wynosi -19,7 pkt.

4. Jeśli chodzi o wykorzystanie mocy produkcyjnych zakładów budowlanych, obecna wartość salda ogółem wynosi 10,7 pkt, dla sektora prywatnego 9,9 pkt, publicznego 17,6 pkt. W porównaniu z analogicznym kwartałem sprzed roku zmiany sięgają odpowiednio: 26, 27,5 i 18,7 pkt, a względem poprzedniego kwartału: -1,3, -0,3 i -16,9 pkt. Spodziewany jest spadek wykorzystania mocy produkcyjnych w budownictwie w pierwszym kwartale 2022 r. (wartość salda prognostycznego jest równa -19,5 pkt).

5. Bieżący kwartał jest czwartym z kolei kwartałem szybkiego wzrostu cen usług budowlanych. Obecne saldo ma wysoką, nienotowaną wcześniej wartość 44,9 pkt. W porównaniu z IV kwartałem sprzed roku wartość salda jest wyższa aż o 62,1 pkt, a w porównaniu z ubiegłym kwartałem o 9,3 pkt. Miarą wzrostu cen w sektorze prywatnym jest wartość salda równa 43,7 pkt, a w sektorze publicznym 56,8 pkt. Można spodziewać się dalszego wzrostu cen usług budowlanych w I kwartale przyszłego roku. Prognoza wartości salda ogółem wynosi 38,1 pkt.

6. Podobnie jak w poprzednich kwartałach przeważająca część zakładów budowlanych nadal ocenia własną sytuację finansową jako niekorzystną, a wyjątkiem są pod tym względem jedynie przedsiębiorstwa sektora publicznego. Wartość salda w ujęciu ogółem wynosi -11,6 pkt, dla sektora prywatnego -15,8 pkt, dla publicznego zaś 21,2 pkt. W najtrudniejszej sytuacji finansowej znajdują się firmy zatrudniające powyżej 100 osób (-22,5 pkt) oraz zakłady wykonujące specjalistyczne roboty budowlane (-16 pkt). Ankietowani nie spodziewają się polepszenia swej sytuacji finansowej w nadchodzącym kwartale; wartość salda prognostycznego wynosi -28,3 pkt.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia wynosi -5,0 pkt i jest wyższa niż IV kwartale ubiegłego roku o 5,8 pkt, a zarazem niższa niż w poprzednim kwartale o 10,2 pkt. Dla sektora prywatnego obecna wartość salda wynosi -4,4 pkt, a publicznego -10,6 pkt. Na I kwartał 2022 roku zakłady budowlane prognozują dalszy sezonowy spadek zatrudnienia; wartość salda prognostycznego dla sektora prywatnego wynosi -15,7 pkt i dla publicznego -10,8 pkt.

8. Poziom nakładów inwestycyjnych w budownictwie nadal jest bardzo niski. Wartość salda wynosi -21,7 pkt w ujęciu ogółem, -24,6 pkt dla sektora prywatnego i 4,7 pkt dla publicznego. W porównaniu z III kwartałem bieżącego roku wartość salda ogółem jest niższa o 13,9 pkt, natomiast w skali roku nastąpił wzrost równy 6,4 pkt. Nie należy spodziewać się wzrostu nakładów inwestycyjnych w budownictwie; prognozowana wartość salda ogółem jest równa -31,3 pkt.

9. Zakłady budowlane nadal oceniają obecną sytuację gospodarczą w kraju jako niekorzystną. Wartość salda w ujęciu ogółem wynosi -39,6 pkt. Choć pozostaje jest ujemna, w porównaniu z poprzednim rokiem jest większa o 27,1 pkt. Firmy budowlane spodziewają się pogorszenia się ogólnej sytuacji gospodarczej w Polsce w nadchodzącym kwartale; wartość salda przewidywań jest równa -47,7 pkt.

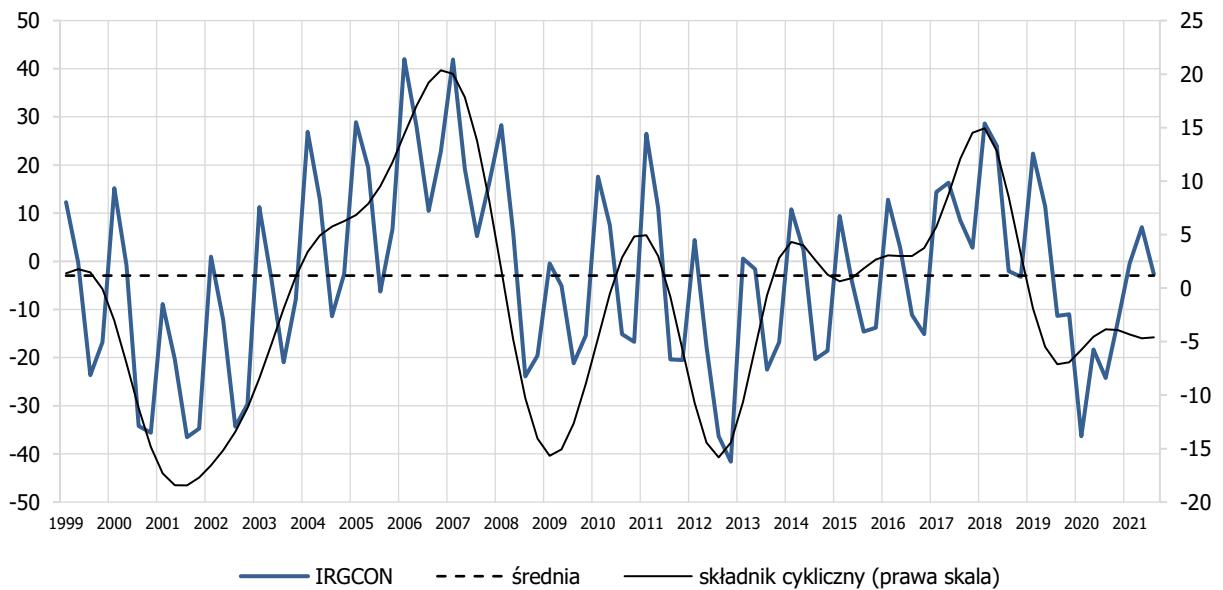
10. Lepsze są oceny firm budowlanych sytuacji w branży. Wprawdzie wartość salda w ciągu minionego kwartału spadła o 14,4 pkt do wysokości -17,3 pkt, jednak w porównaniu z IV kwartałem ubiegłego roku jest większa o 30 pkt. Na zbliżonym poziomie kondycję branży budowlanej oceniają firmy prywatne i przedsiębiorstwa publiczne (odpowiednio: -17,5 i -11,8 pkt). Prognozy rozwoju sytuacji w budownictwie w nadchodzącym kwartale są gorsze niż oceny stanu bieżącego. Prognozowana wartość salda jest równa -38,1 pkt w ujęciu ogółem, dla sektora prywatnego -36,8 pkt, a publicznego -44,7 pkt.

11. Pośród barier ograniczających aktywność produkcyjną zakładów budowlanych za najbardziej uciążliwe uczestnicy badania uznają wysokie ceny surowców i materiałów. W trzecim kwartale tę barierę wskazało 69,9% ankietowanych zakładów, a obecnie 75,2%. Coraz większe trudności sprawiają również nadmierne obciążenia podatkowe (44,2% wskazań obecnie, 36,5% w poprzednim kwartale) oraz niestabilne prawo (43,4% obecnie, 41,1% w poprzednim kwartale). Zakłady budowlane nie spodziewają się, by dotkliwość tych barier zmieniła się istotnie w kolejnym kwartale.

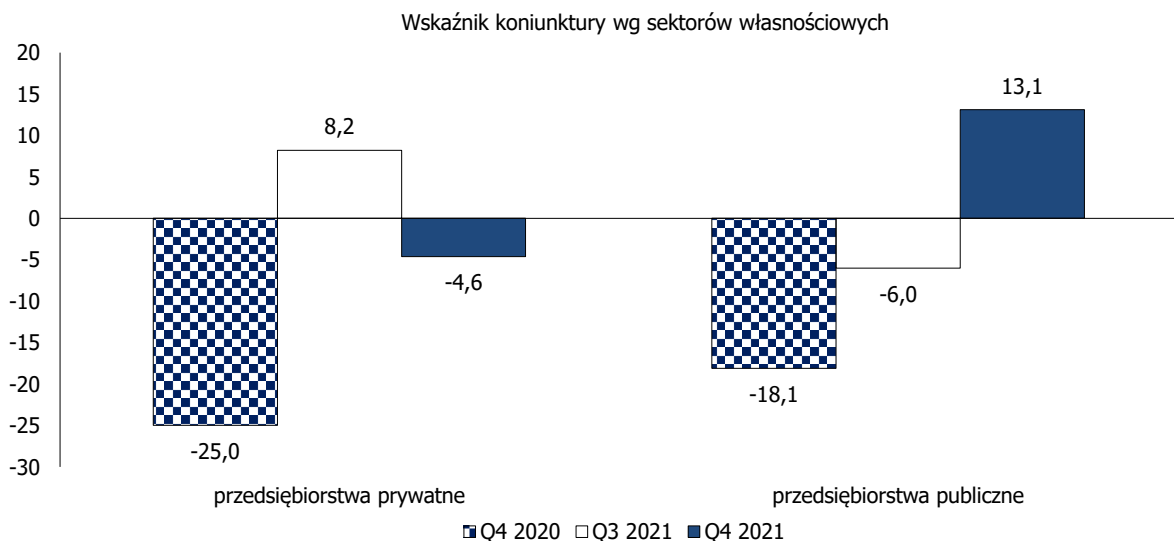
W dalszym ciągu trudności ze znalezieniem pracowników – zarówno o wysokich jak i o niskich kwalifikacjach – znacząco rzutują na funkcjonowanie branży. O problemach tych informuje 59,5% ogółu zakładów budowlanych w odniesieniu do pracowników wysoko wykwalifikowanych (spadek w porównaniu z poprzednim kwartałem o 2,9 pkt proc.), a w odniesieniu do pracowników o niskich kwalifikacjach 56,7% (wzrost o w porównaniu z poprzednim kwartałem o 4,1 pkt proc.).

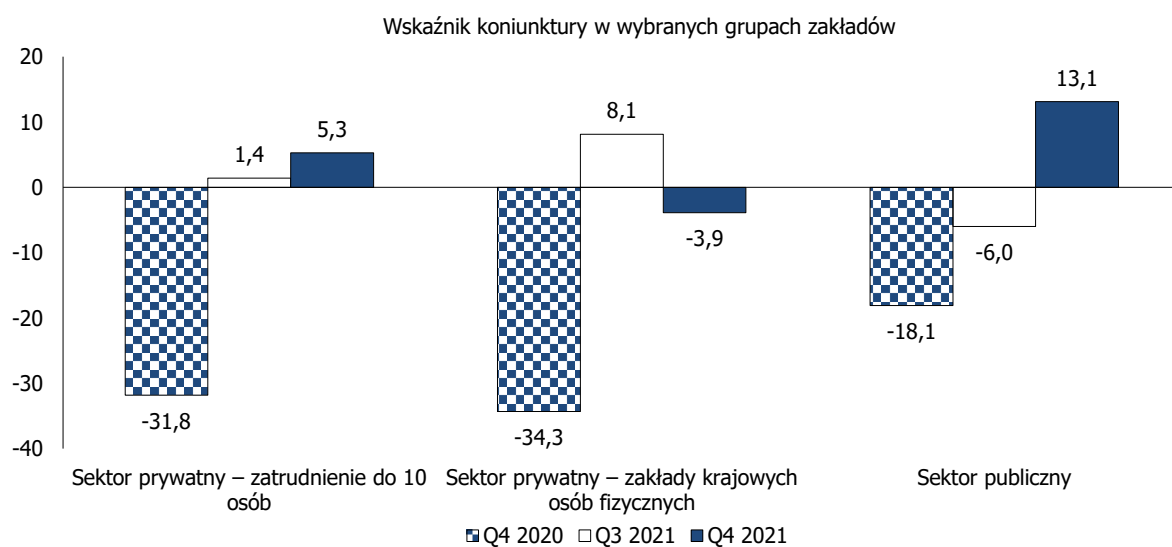
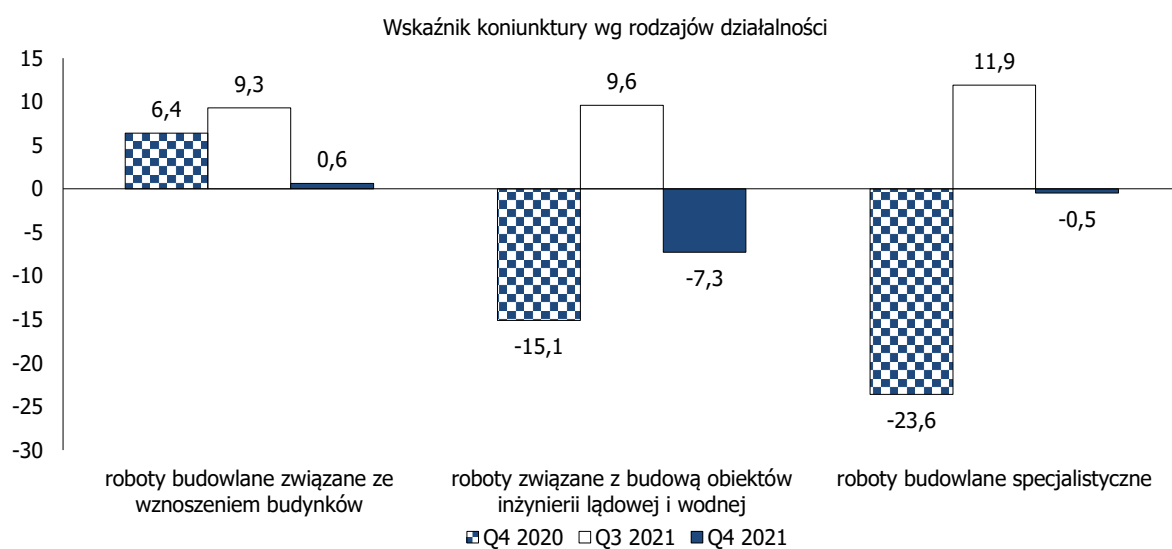
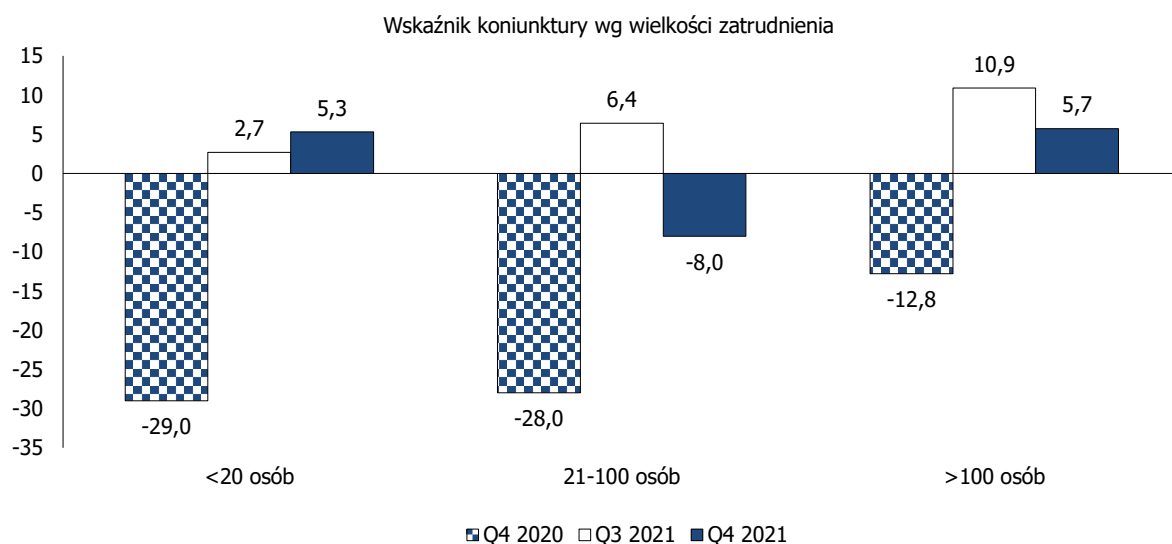
II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

1. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

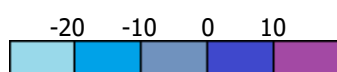
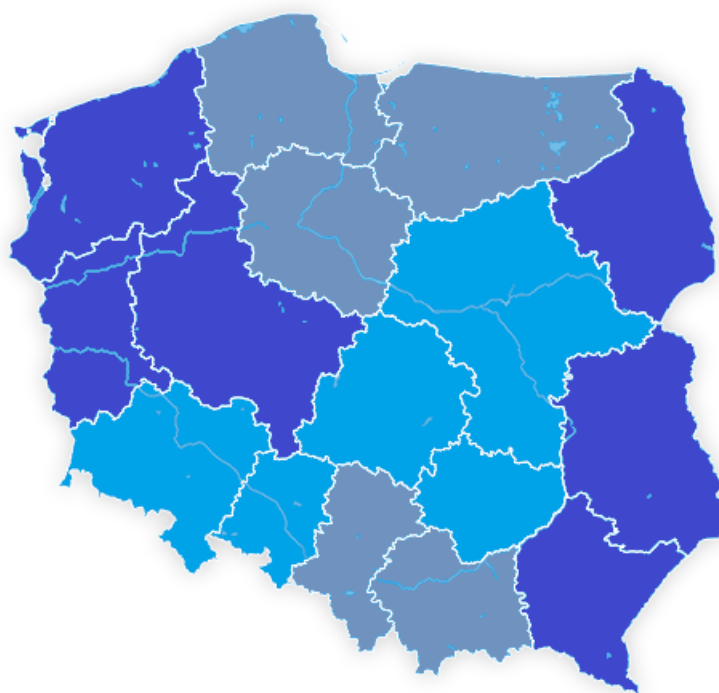

składowe salda	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021
1. zamówienia ogółem – stan	-18,4	-27,1	-33,8	-5,1	14,4	9,7
2. wielkość zatrudnienia – przewidywania	-18,2	-21,2	8,2	4,2	-0,2	-15,1
wskaźnik koniunktury (IRGCON): (1.+2.)/2	-18,3	-24,2	-12,8	-0,5	7,1	-2,7

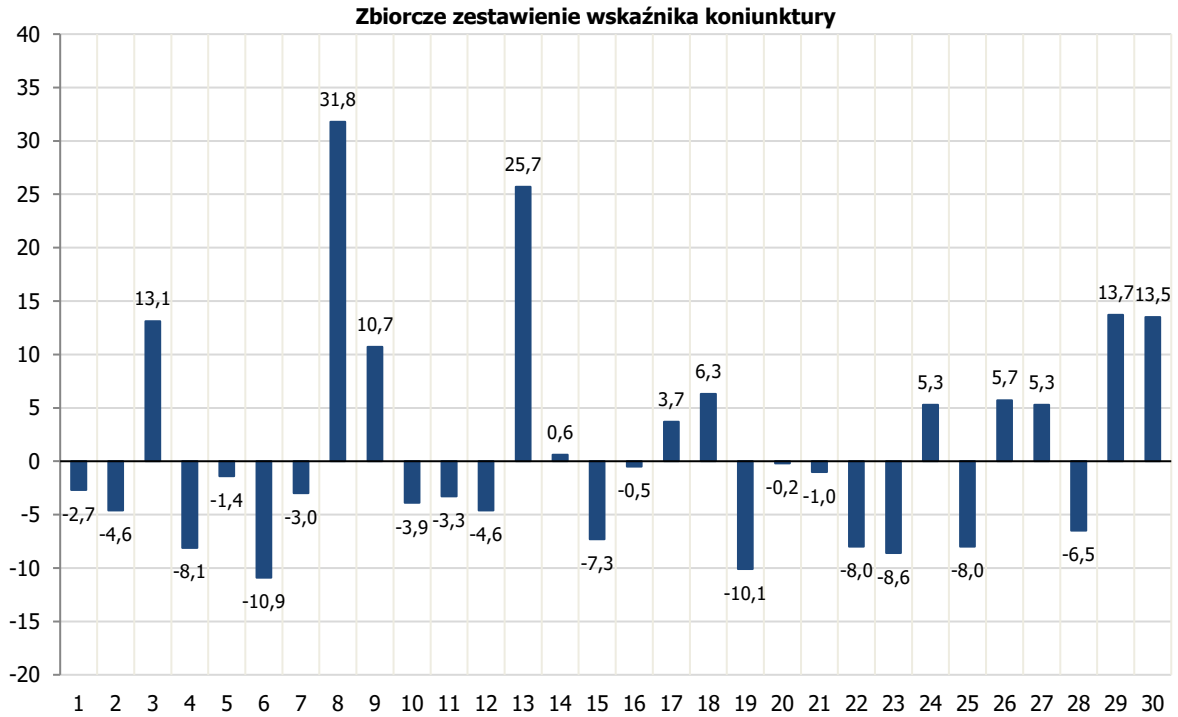

Wskaźnik koniunktury wg makroregionów

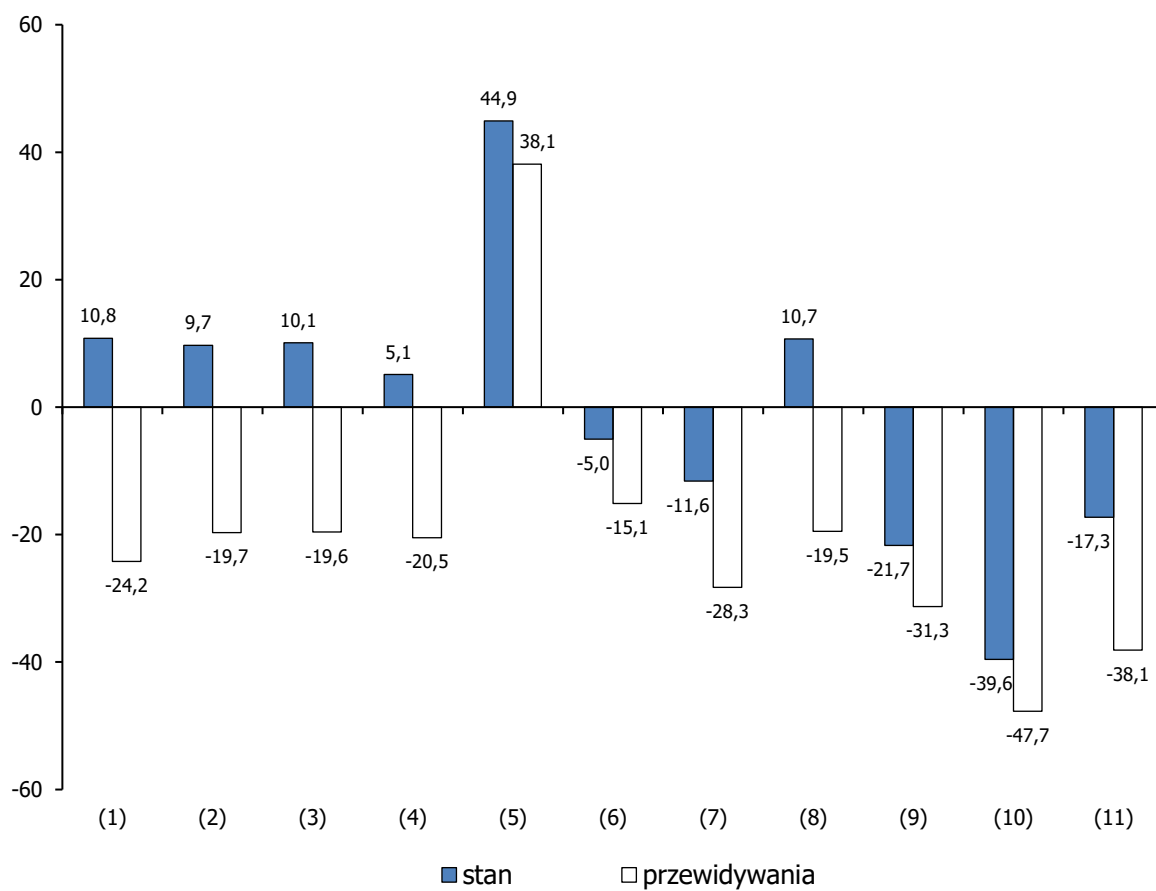
	Q4 2020	Q3 2021	Q4 2021
Centralny (województwa: łódzkie i świętokrzyskie)	-49,1	1,4	3,7
Południowy (województwa: małopolskie i śląskie)	-22,5	7,4	6,3
Wschodni (województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie)	-32,8	13,1	-10,1
Północno-zachodni (województwa: lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie)	-5,9	14,2	-0,2
Południowo-zachodni (województwa: dolnośląskie i opolskie)	-31,3	3,7	-1,0
Północny (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie)	-27,8	9,6	-8,0
Województwo mazowieckie	-12,5	0,0	-8,6

- 1 Ogółem
- 2 Sektor prywatny
- 3 Sektor publiczny
- 4 Powstałe przed lub w 1989 r.
- 5 Powstałe w lub po 1990 r.
- 6 Sektor prywatny – powstałe przed lub w 1989 r.
- 7 Sektor prywatny – powstałe w lub po 1990 r.
- 8 Sektor publiczny – powstałe przed lub w 1989 r.¹
- 9 Sektor publiczny – powstałe w lub po 1990 r.
- 10 Sektor prywatny – zakłady krajowych osób fizycznych
- 11 Sektor prywatny – pozostałe zakłady krajowe
- 12 Sektor publiczny – przedsiębiorstwa państwowe¹
- 13 Sektor publiczny – przedsiębiorstwa komunalne
- 14 PKD2007 – Dział 41
- 15 PKD2007 – Dział 42
- 16 PKD2007 – Dział 43
- 17 Region centralny
- 18 Region południowy
- 19 Region wschodni
- 20 Region północno-zachodni
- 21 Region południowo-zachodni
- 22 Region północny
- 23 Makroregion woj. mazowieckie
- 24 Zatrudnienie do 20 osób
- 25 Zatrudnienie 21–100 osób
- 26 Zatrudnienie pow. 100 osób
- 27 Sektor prywatny – zatrudnienie do 10 osób
- 28 Sektor prywatny – zatrudnienie powyżej 10 osób
- 29 Sektor publiczny – zatrudnienie do 100 osób
- 30 Sektor publiczny – zatrudnienie powyżej 100 osób

¹ Wyniki na podstawie 3 ankiet

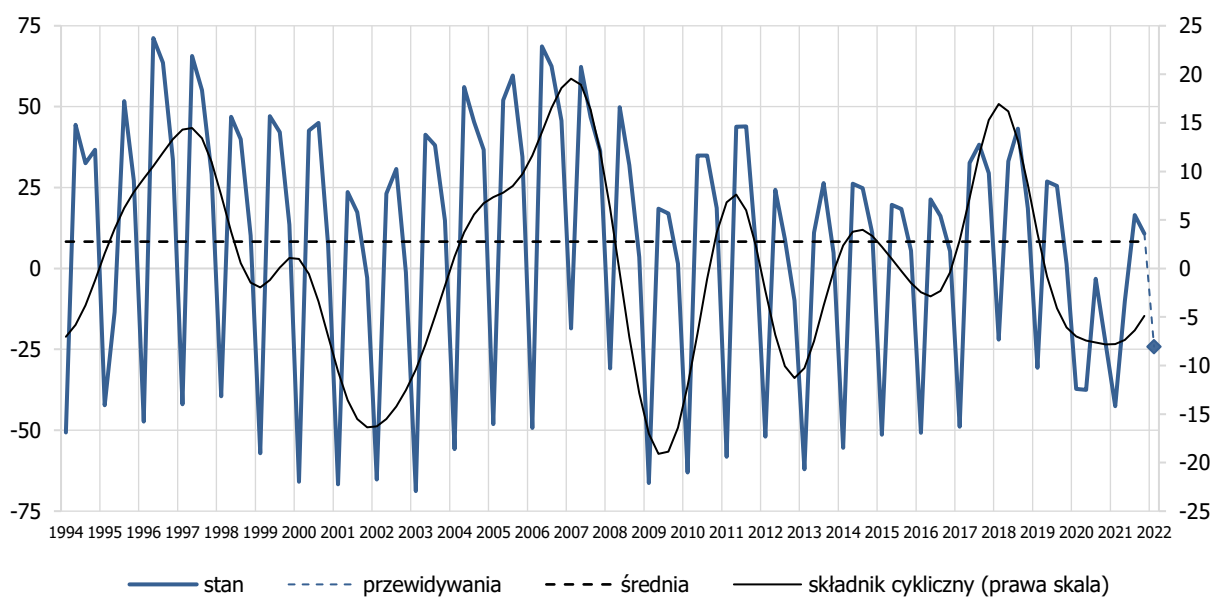
2. ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD

- (1) Produkcja
- (2) Zamówienia ogółem
- (3) Zamówienia krajowe
- (4) Zamówienia eksportowe
- (5) Ceny świadczonych usług
- (6) Zatrudnienie
- (7) Sytuacja finansowa
- (8) Wykorzystanie mocy produkcyjnych
- (9) Nakłady inwestycyjne
- (10) Ogólna sytuacja gospodarcza
- (11) Sytuacja budownictwa

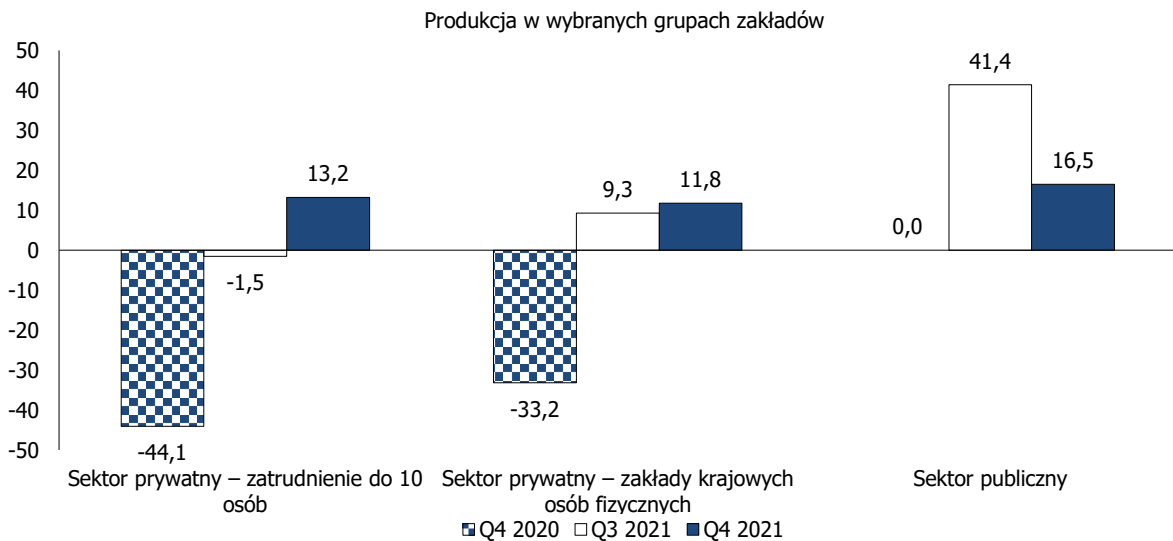
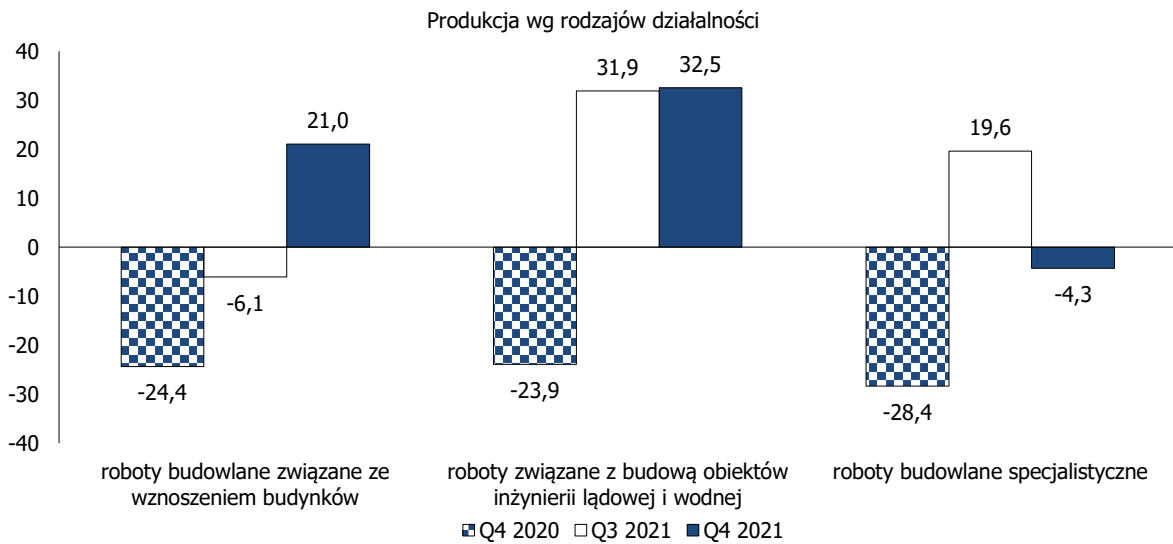
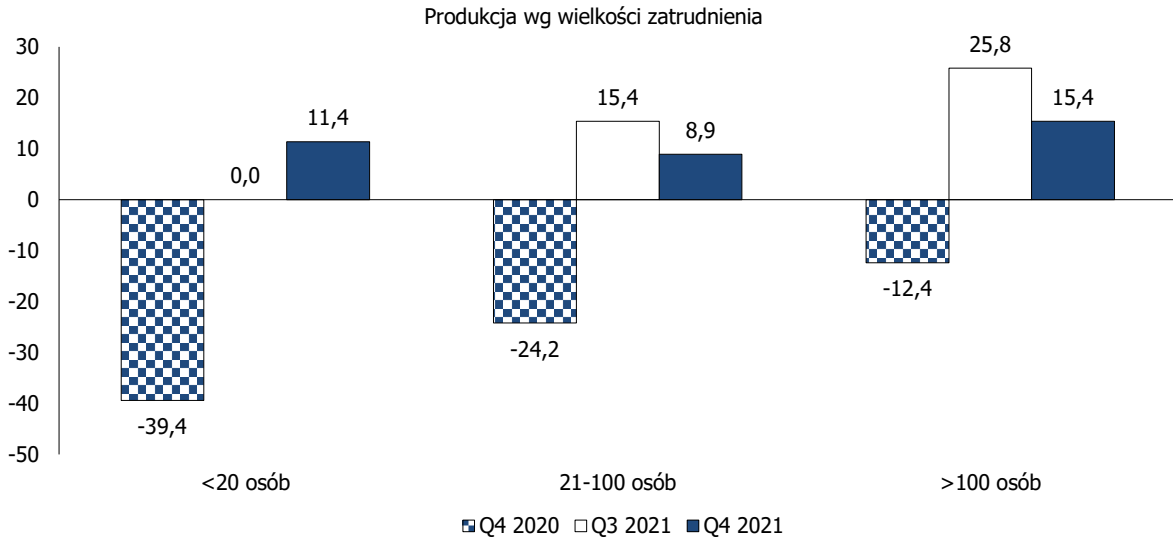
3. SALDA I ICH SKŁADOWE

PRODUKCJA

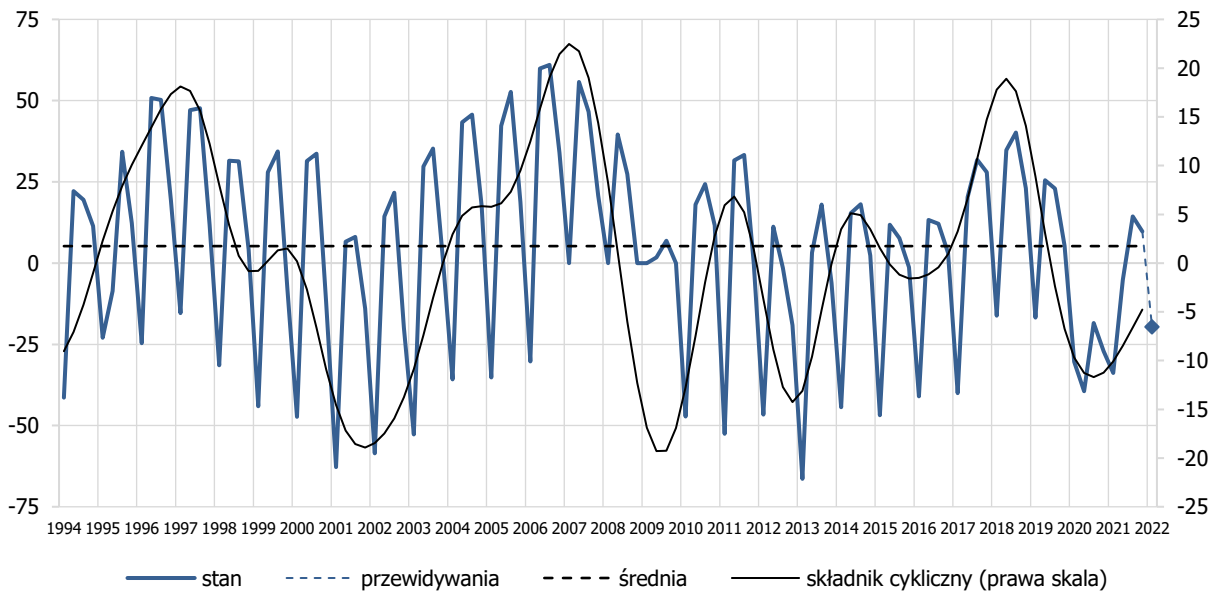

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	15,3	7,6	24,1	32,7	29,0	17,1
2. brak zmiany	46,1	42,2	41,7	51,1	52,8	41,6
3. spadek	38,5	50,2	34,2	16,2	18,2	41,3
saldo (1.-3.)	-23,2	-42,6	-10,1	16,5	10,8	-24,2

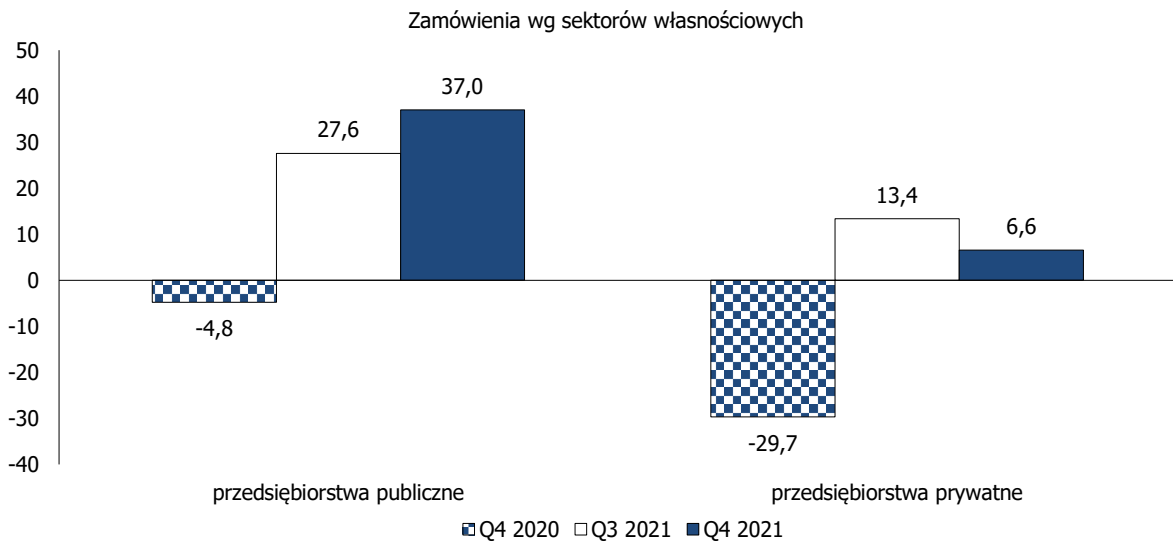

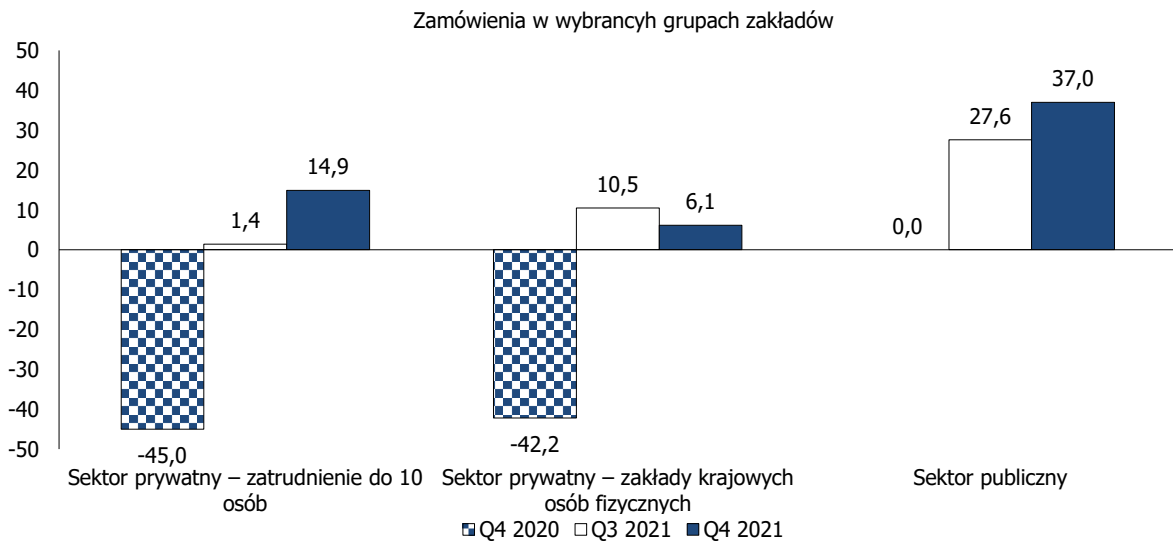
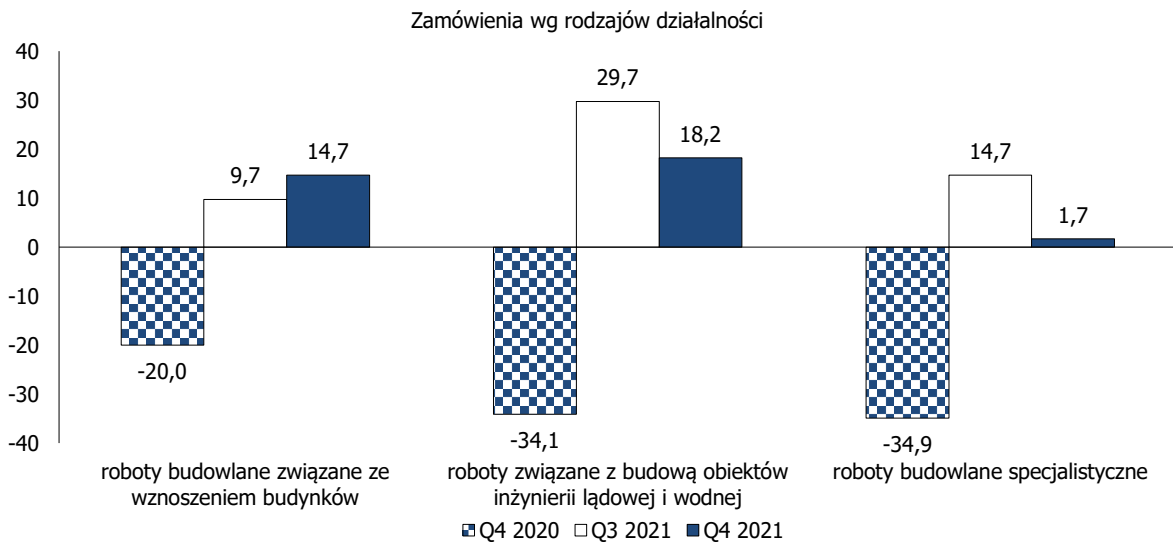
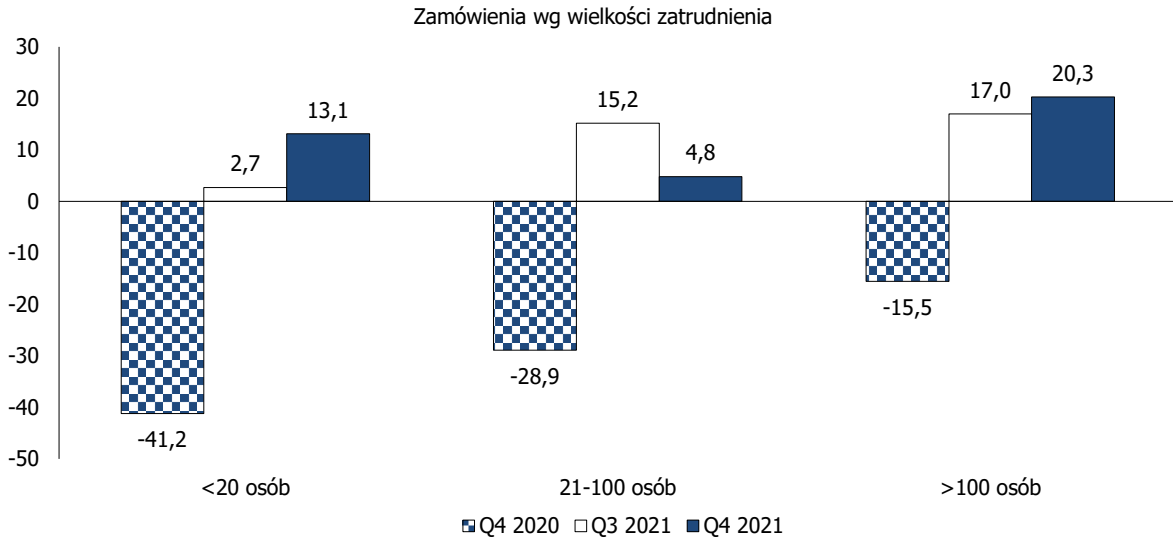

ZAMÓWIENIA OGÓŁEM

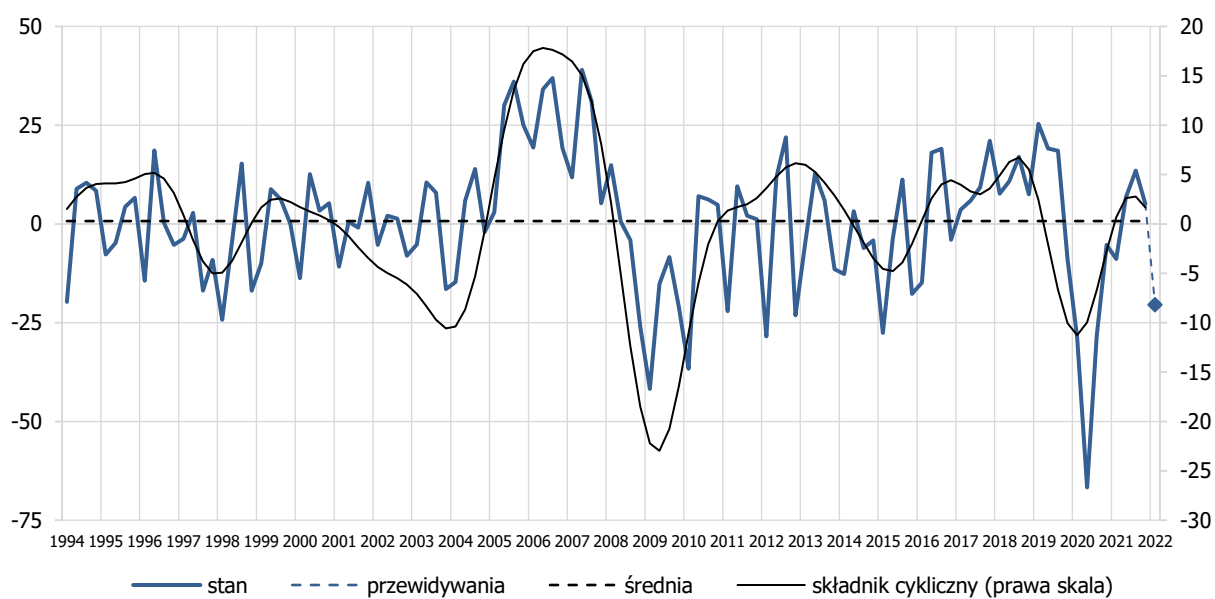

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	12,8	9,9	24,8	34,3	27,3	18,3
2. brak zmiany	47,4	46,4	45,3	45,8	55,1	43,7
3. spadek	39,9	43,7	29,9	19,9	17,6	38,0
saldo (1.-3.)	-27,1	-33,8	-5,1	14,4	9,7	-19,7

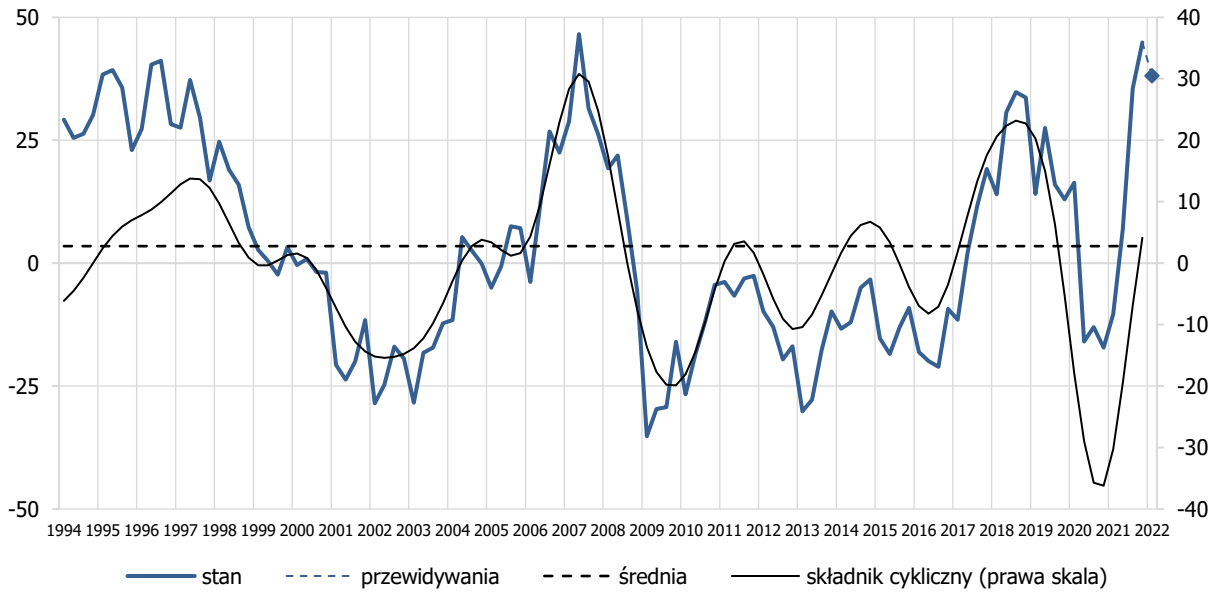

ZAMÓWIENIA EKSPORTOWE

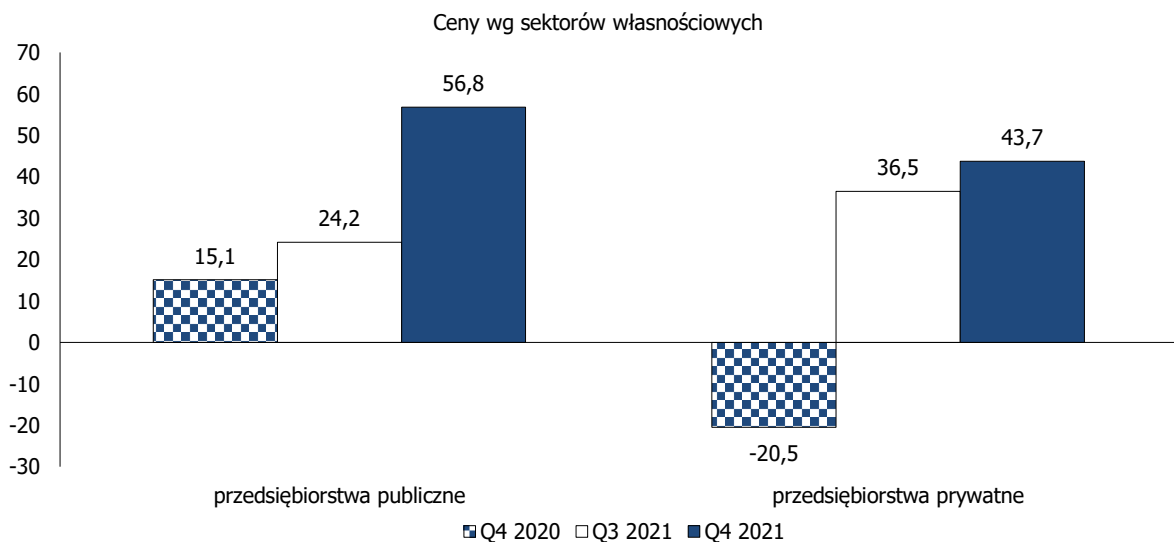

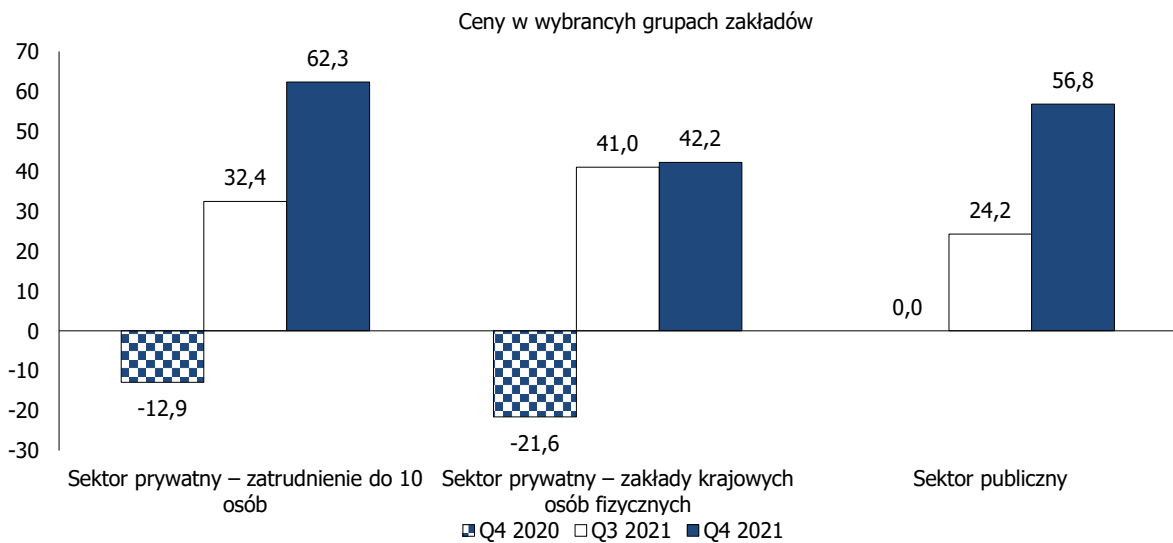
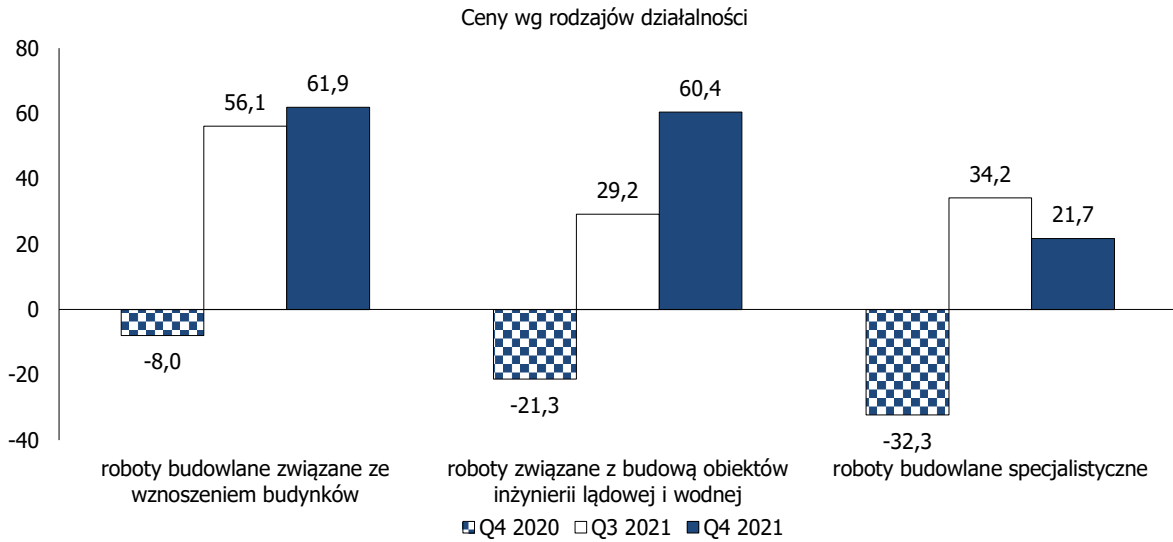
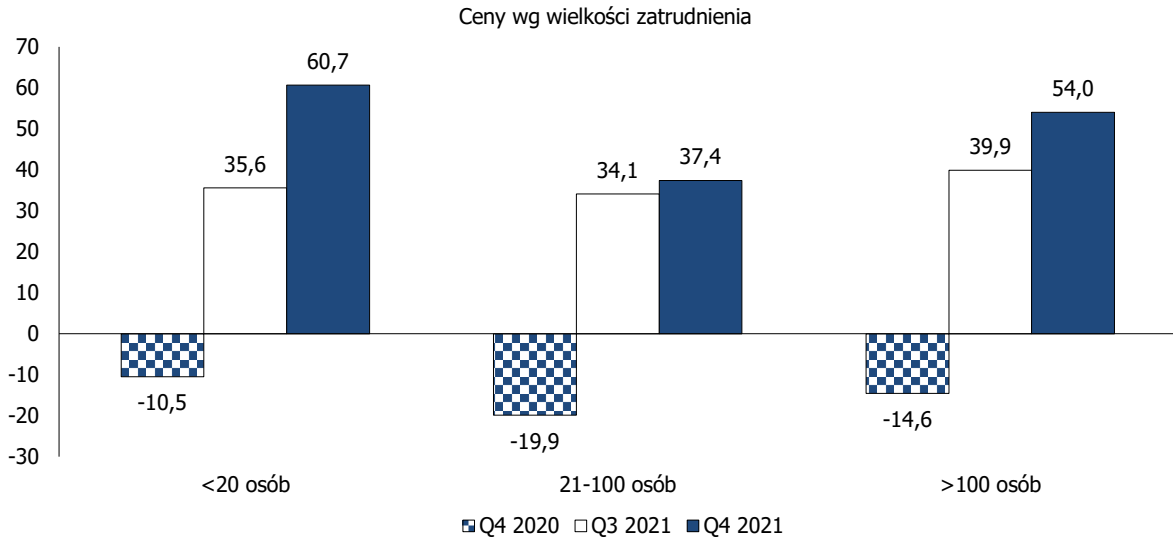
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	10,5	6,7	27,5	23,4	24,1	12,0
2. brak zmiany	73,7	77,8	51,7	66,7	57,0	55,4
3. spadek	15,8	15,6	20,8	9,9	19,0	32,5
saldo (1.-3.)	-5,3	-8,9	6,7	13,5	5,1	-20,5

CENY USŁUG BUDOWLANYCH

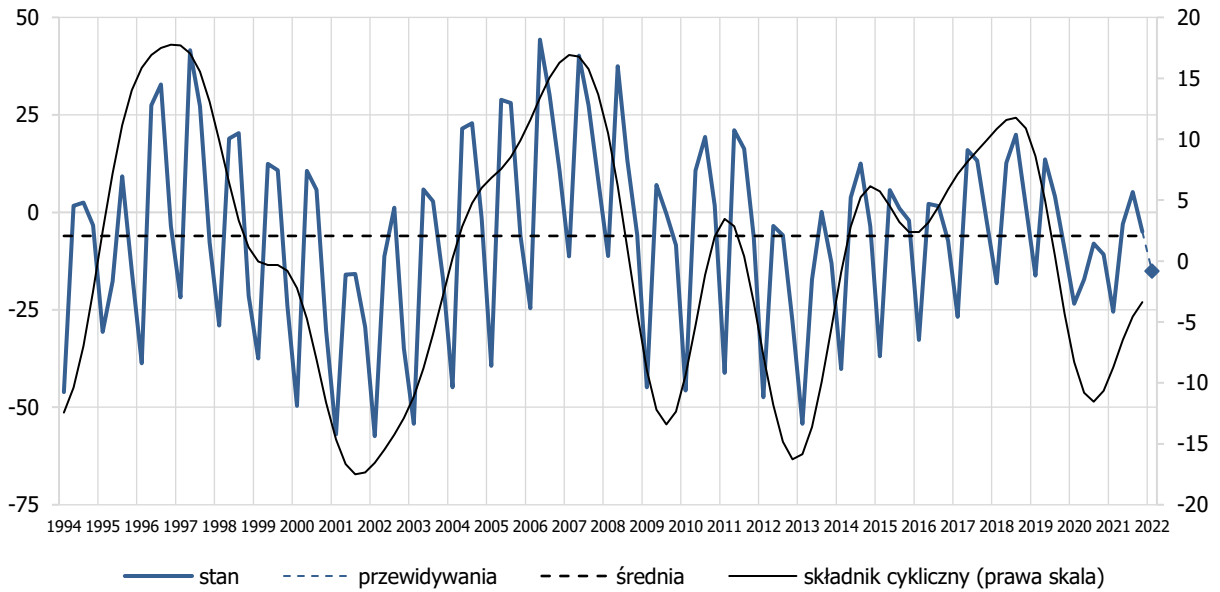

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	9,2	11,5	26,6	44,8	51,8	47,1
2. brak zmiany	64,4	66,6	53,8	46,0	41,2	43,8
3. spadek	26,4	21,8	19,6	9,2	6,9	9,0
saldo (1.-3.)	-17,2	-10,3	7,0	35,6	44,9	38,1

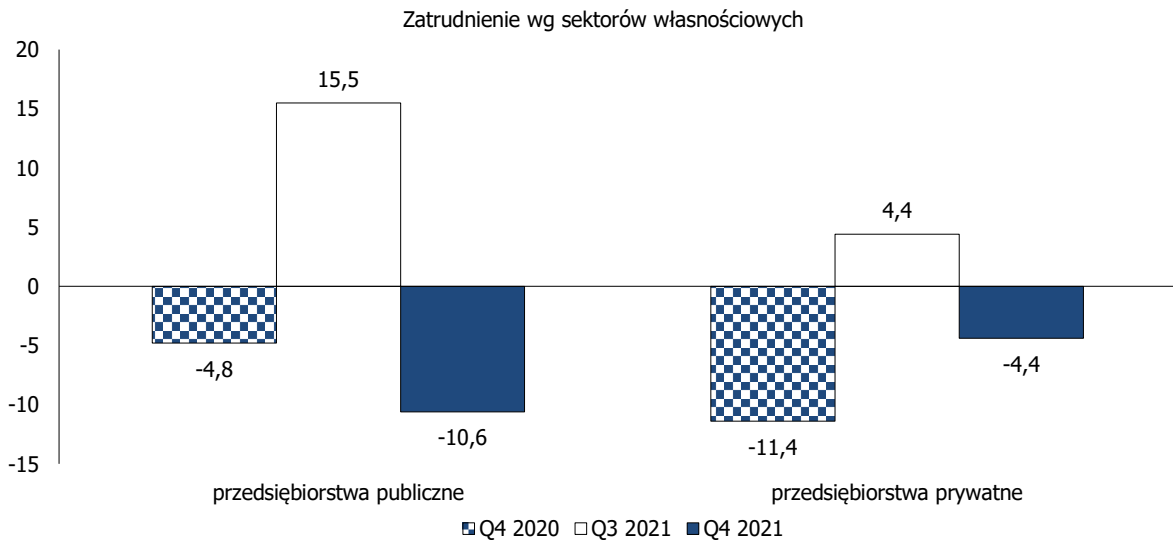

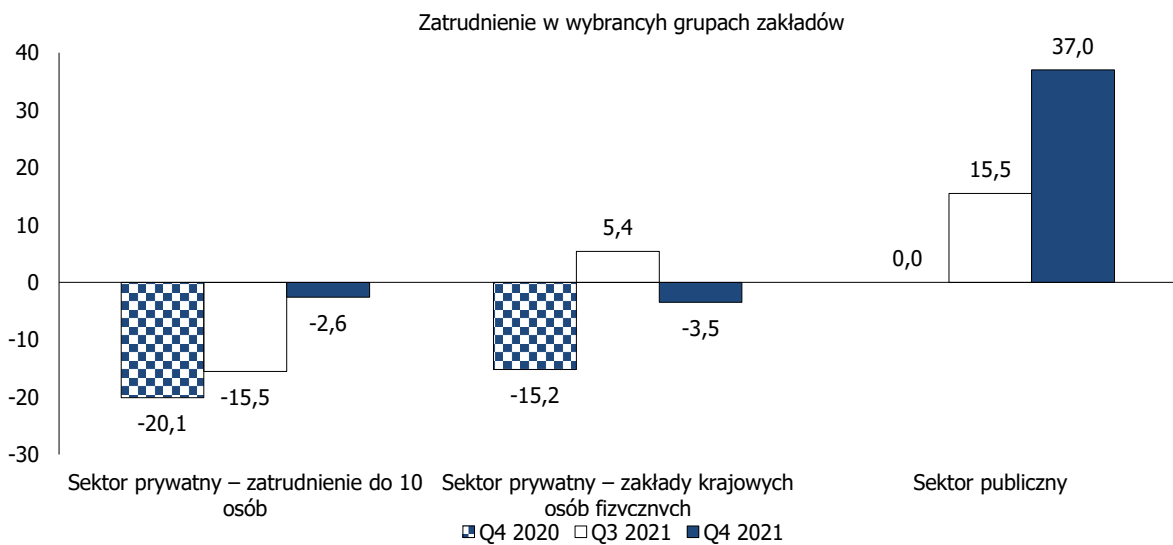
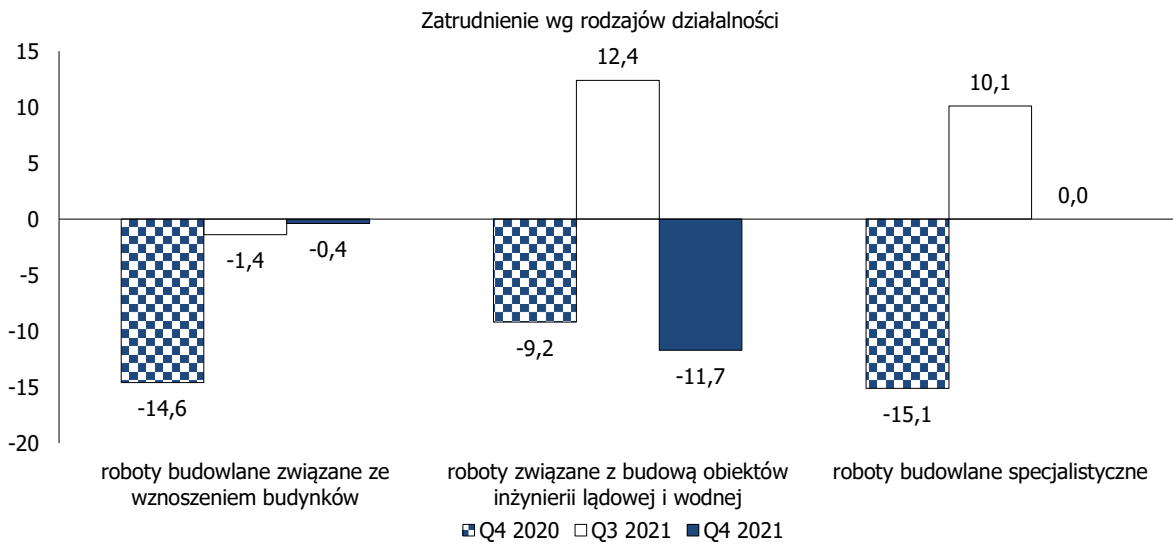
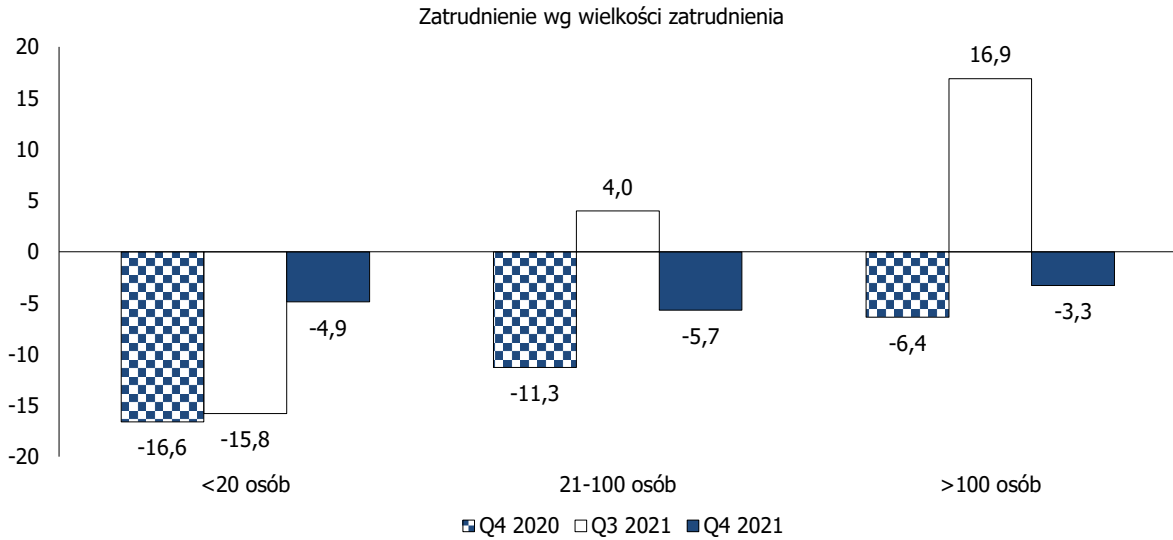

ZATRUDNIENIE

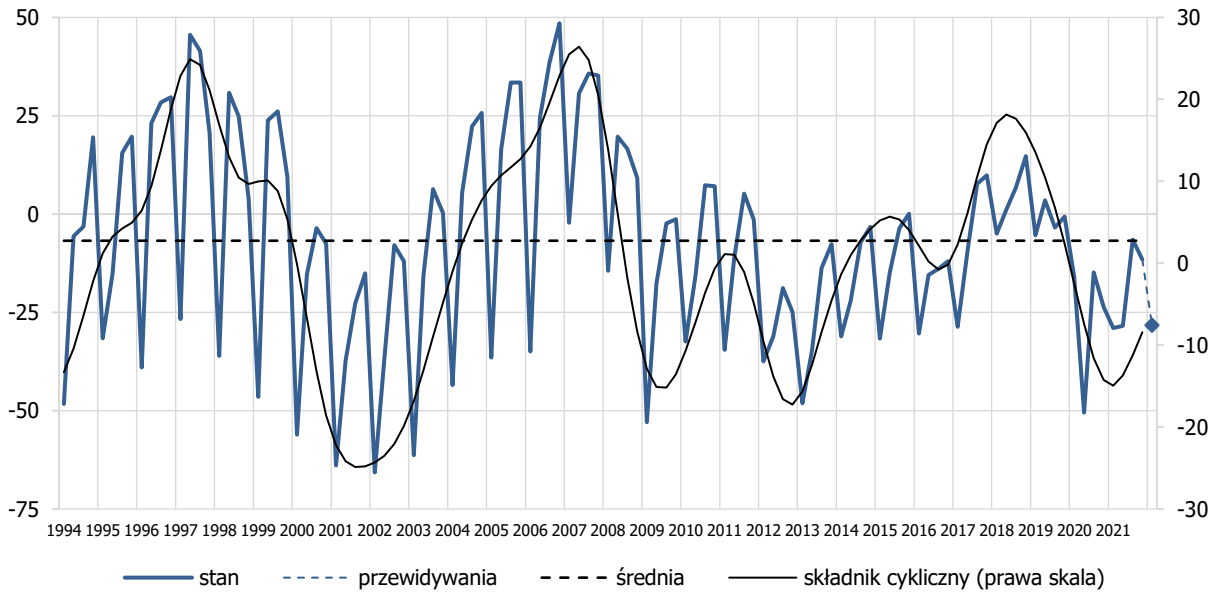

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	7,5	3,1	11,7	15,7	11,5	8,1
2. brak zmiany	74,2	68,3	73,7	73,8	72,0	68,7
3. spadek	18,3	28,6	14,7	10,5	16,5	23,2
saldo (1.-3.)	-10,8	-25,5	-3,0	5,2	-5,0	-15,1

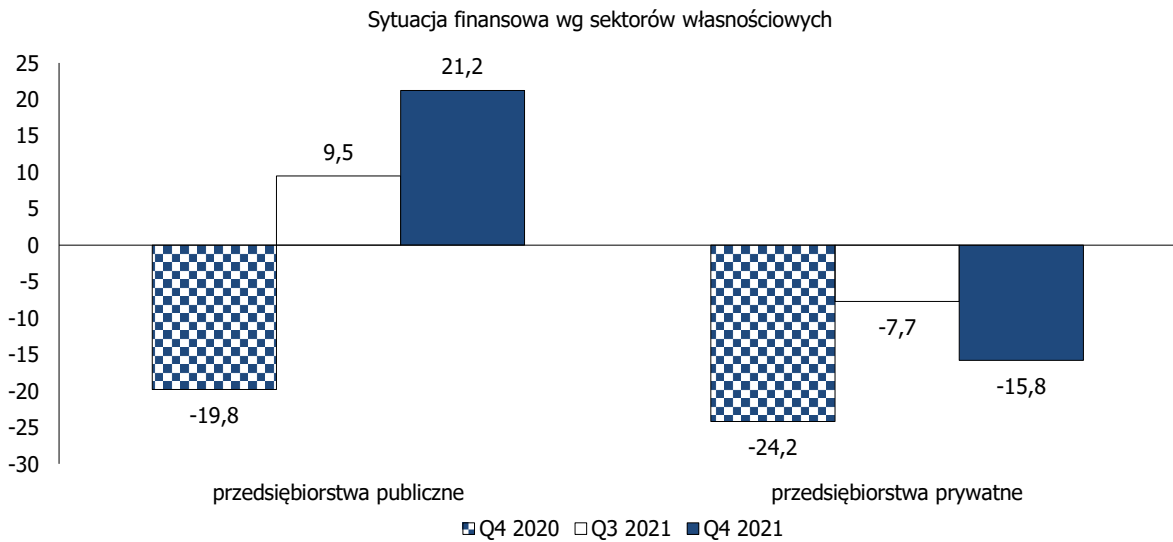

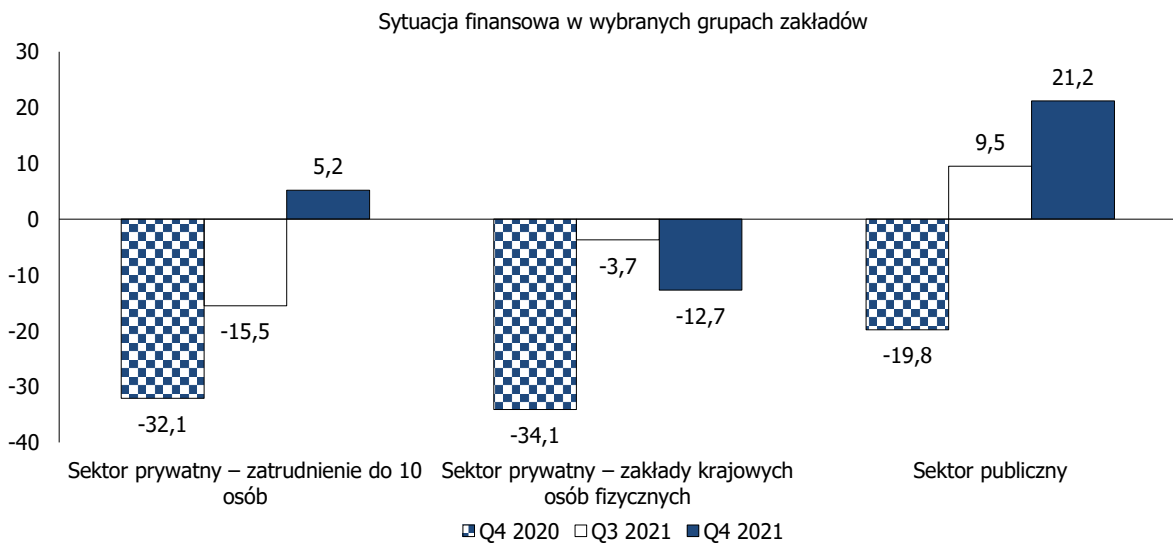
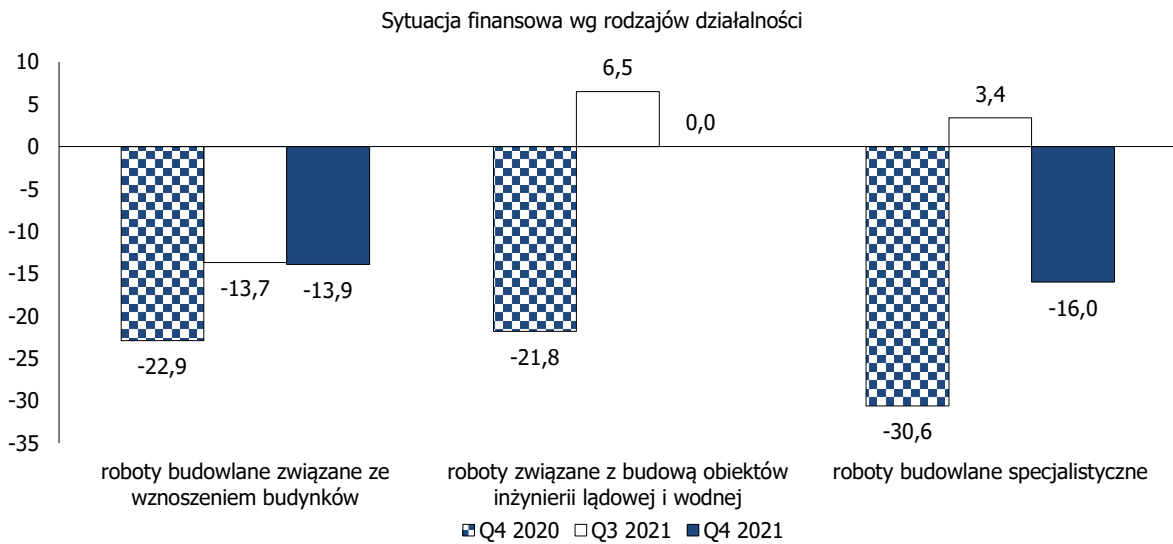
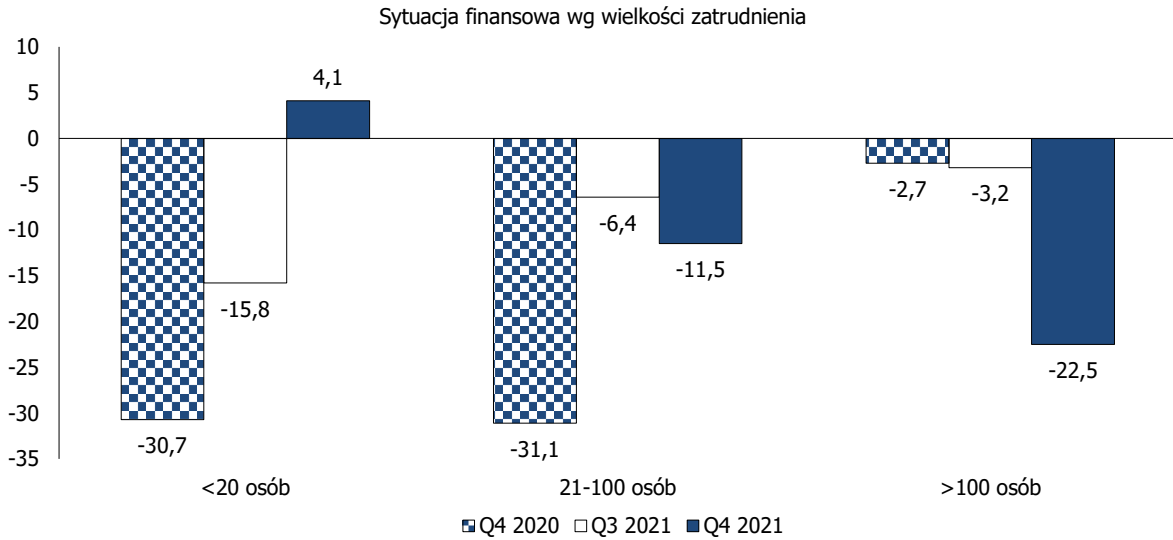

SYTUACJA FINANSOWA

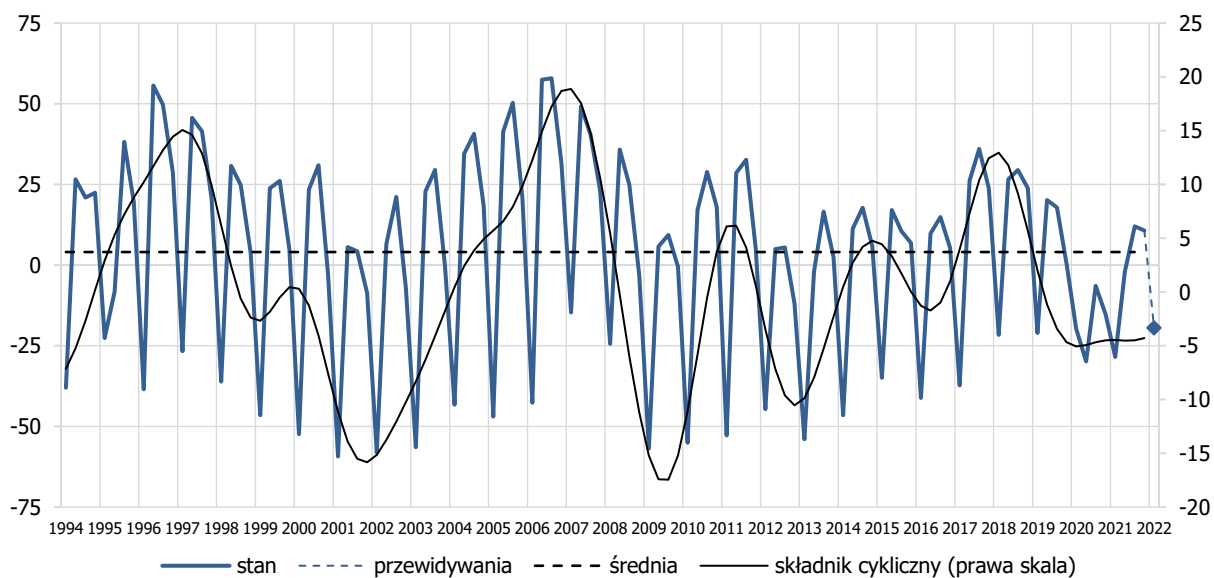

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. poprawa	7,3	7,2	7,0	16,4	17,0	9,4
2. brak zmiany	61,8	56,6	57,5	60,7	54,4	52,9
3. pogorszenie	30,9	36,2	35,4	22,9	28,6	37,7
saldo (1.-3.)	-23,6	-29	-28,4	-6,5	-11,6	-28,3

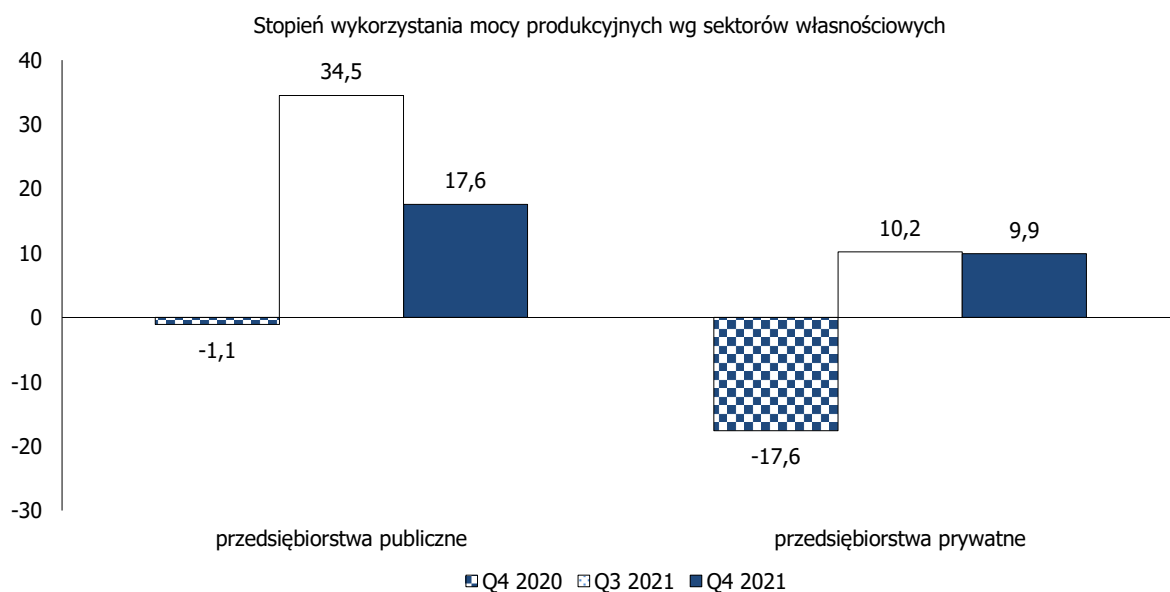

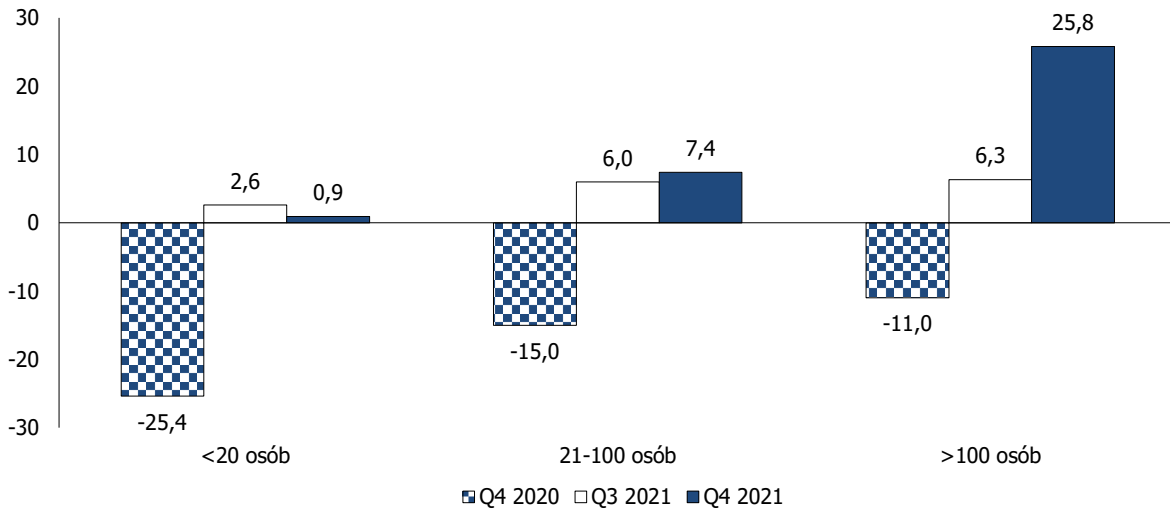
WYKORZYSTANIE MOCY PRODUKCYJNYCH

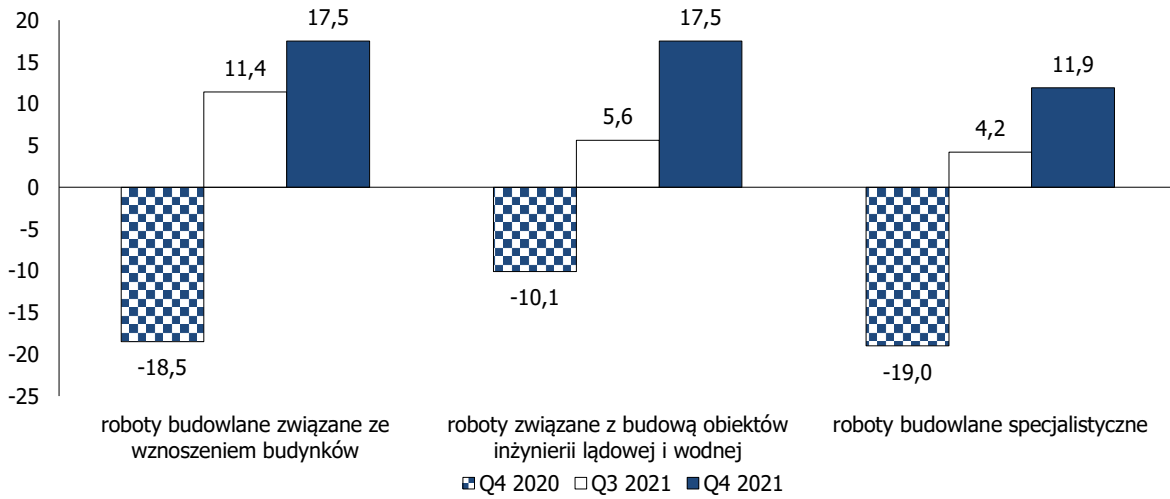
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	11,9	5,7	17,9	23,9	22,0	9,0
2. brak zmiany	60,9	60,1	62,1	64,2	66,6	62,5
3. spadek	27,2	34,2	20,0	11,9	11,3	28,5
saldo (1.-3.)	-15,3	-28,5	-2,1	12,0	10,7	-19,5

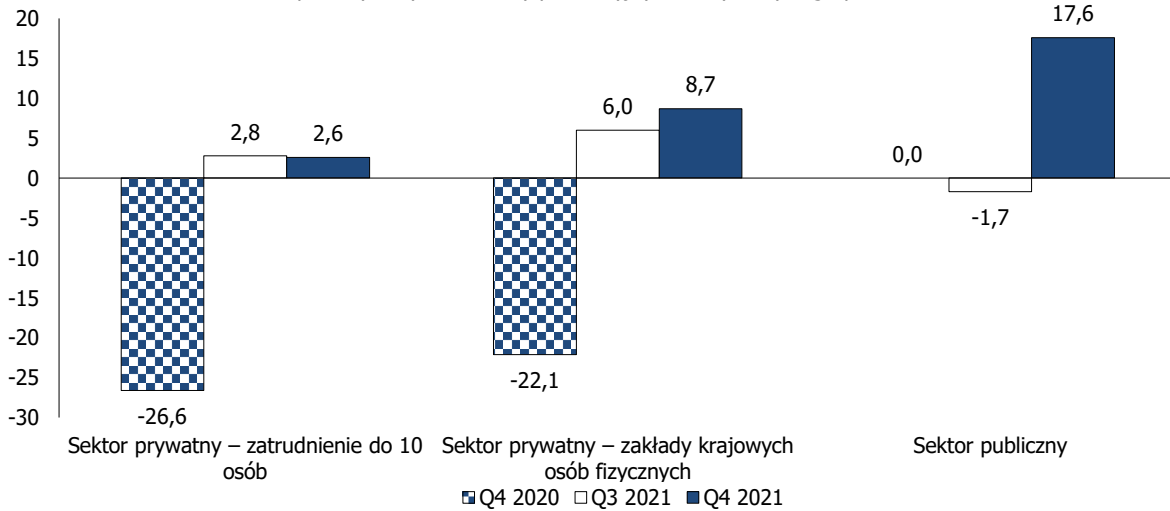
Stożenie wykorzystania mocy produkcyjnych wg wielkości zatrudnienia

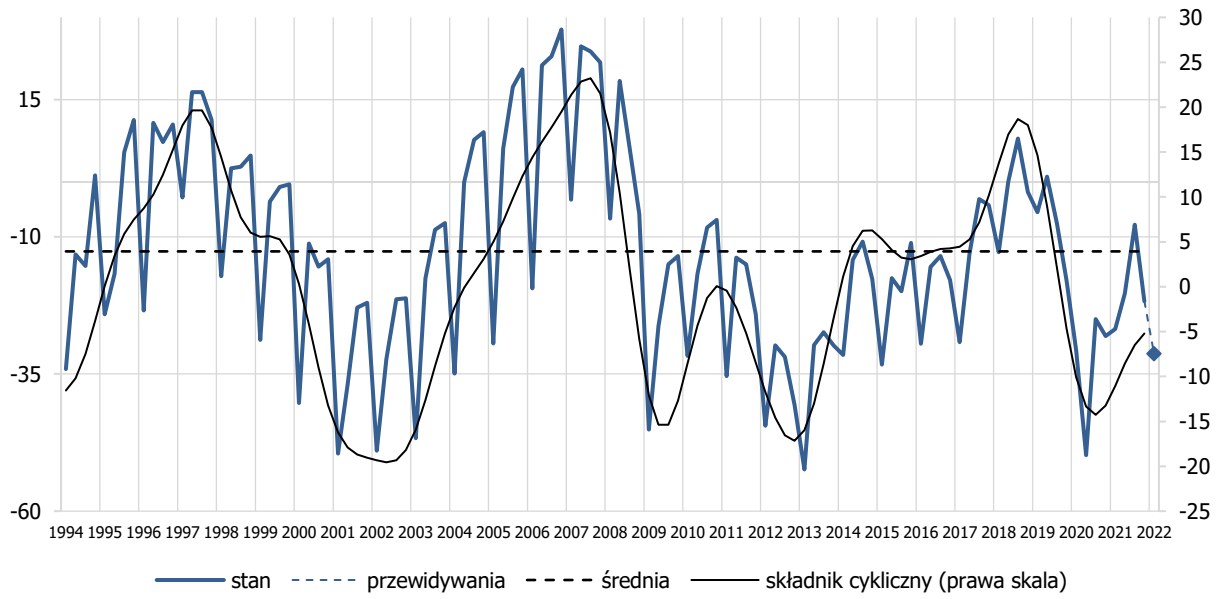
Stożenie wykorzystania mocy produkcyjnych wg rodzajów działalności

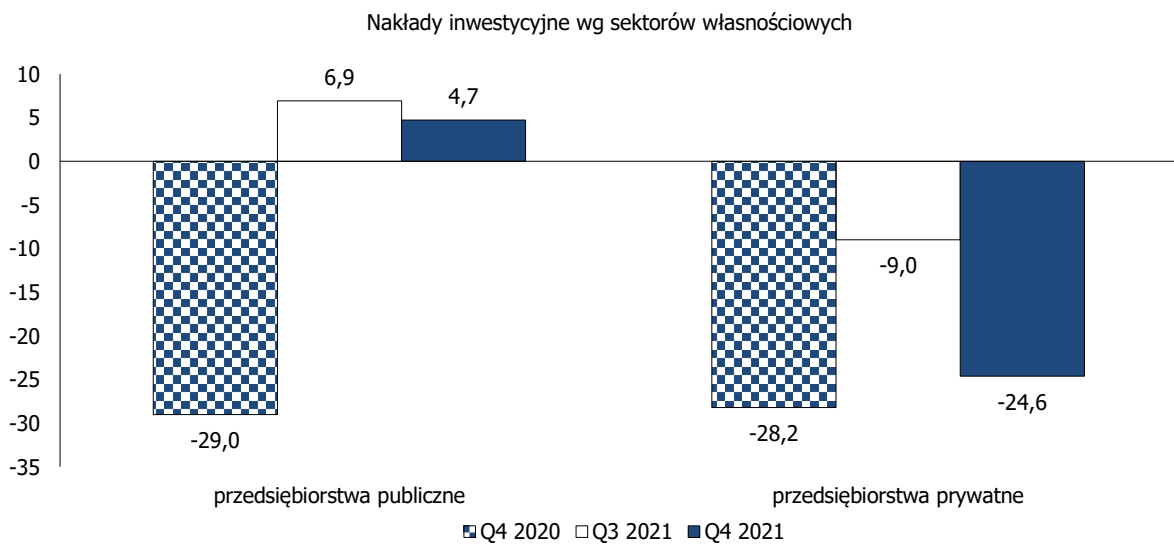
Stożenie wykorzystania mocy produkcyjnych w wybranych grupach zakładów

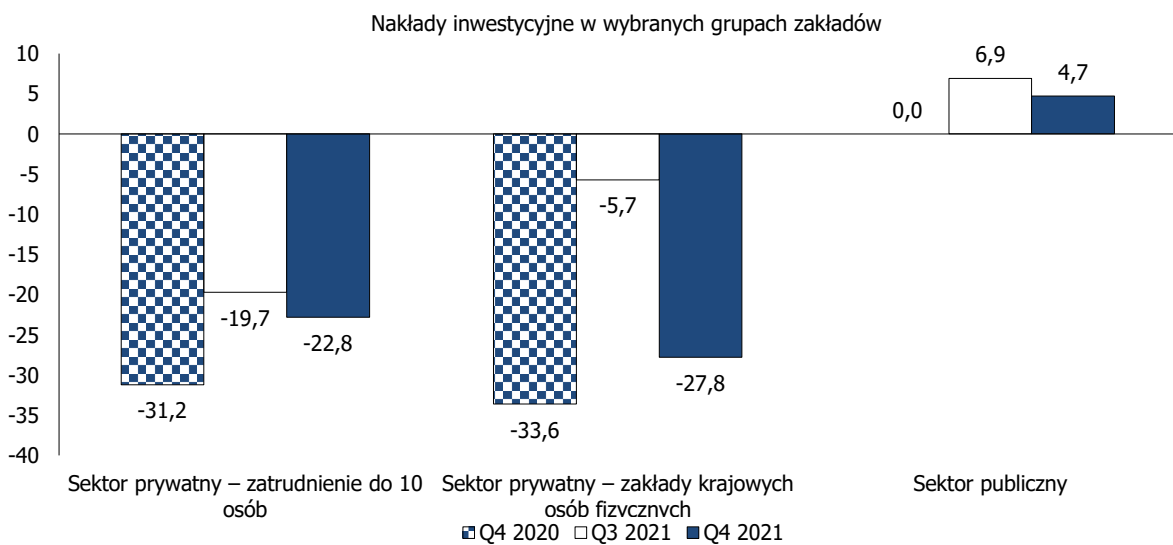
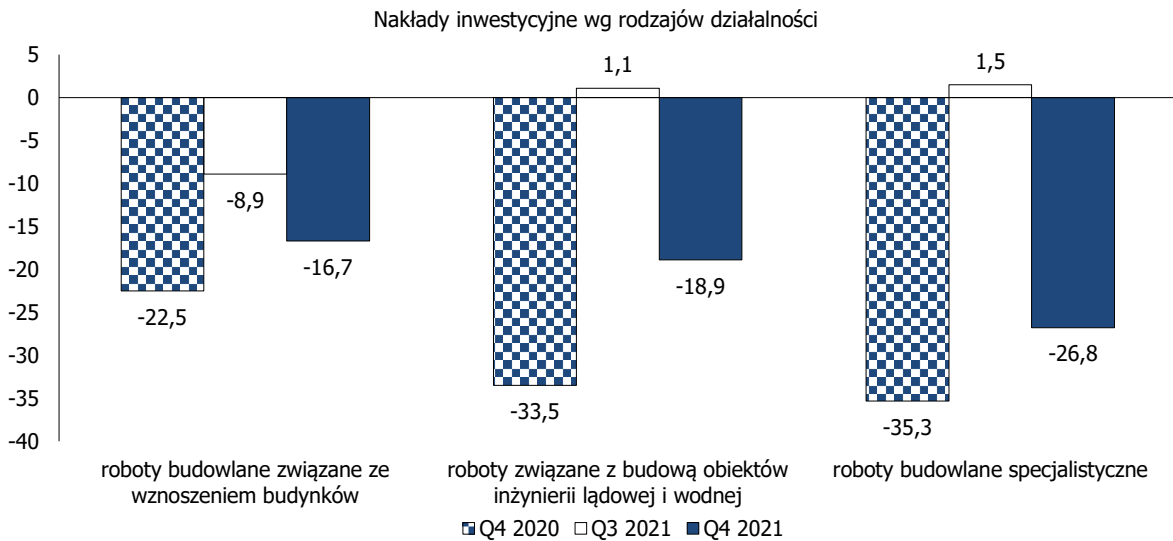
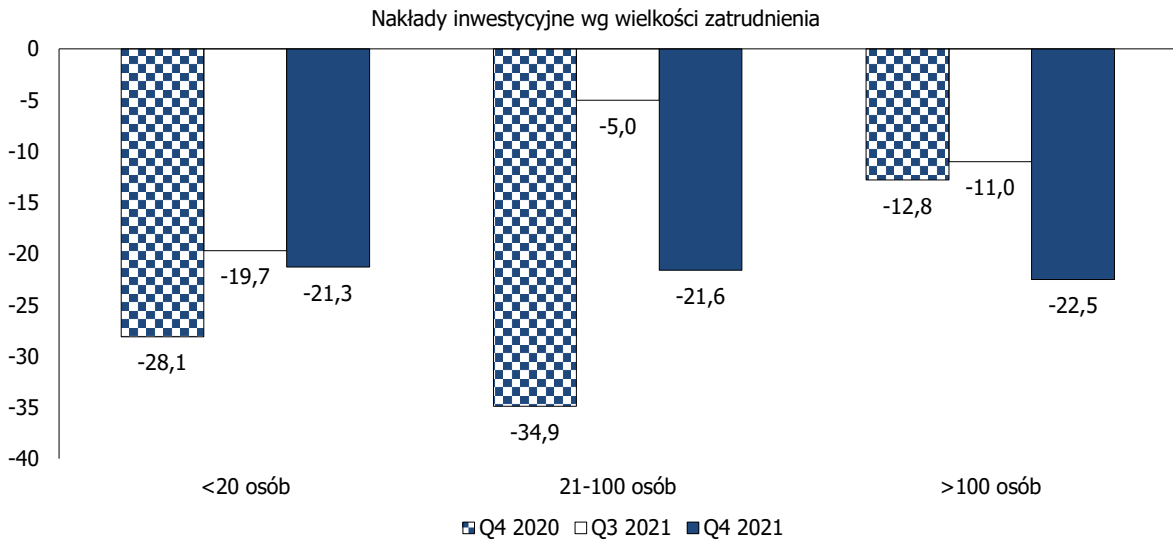

NAKLĄDY INWESTYCYJNE

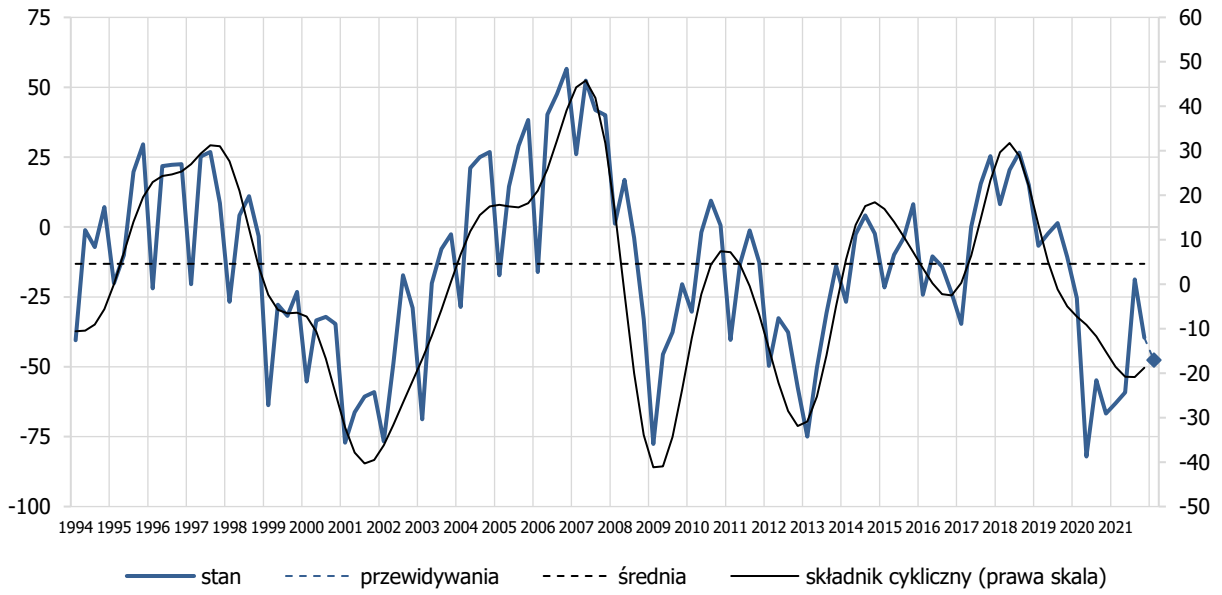

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2020	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	przewidywania
1. wzrost	10,4	7,1	9,6	18,0	9,7	4,9
2. brak zmiany	51,1	59,0	60,5	56,3	58,9	58,9
3. spadek	38,5	33,9	29,9	25,8	31,4	36,2
saldo (1.-3.)	-28,1	-26,8	-20,3	-7,8	-21,7	-31,3

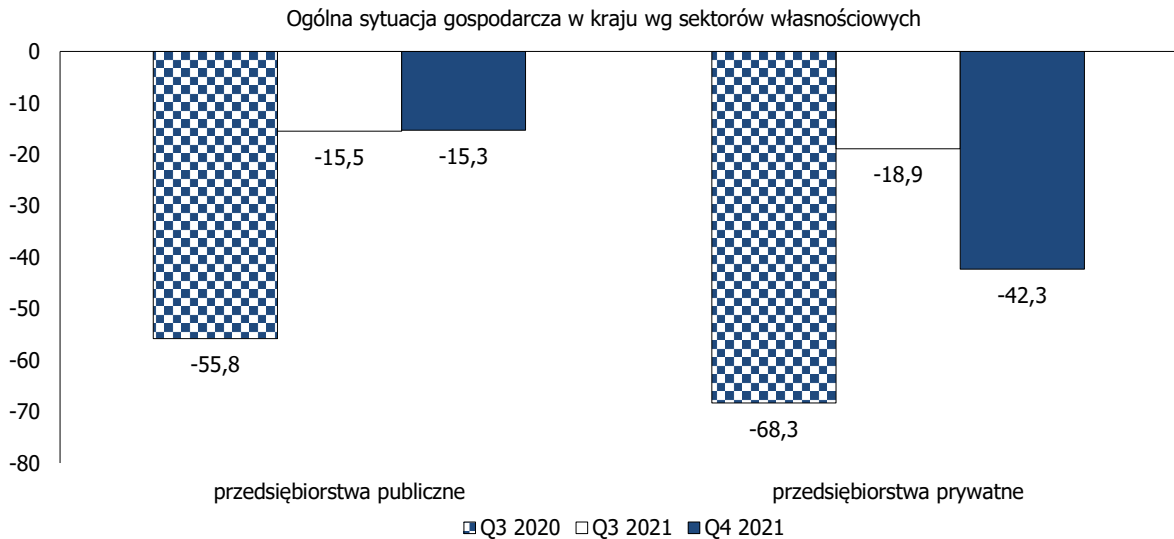

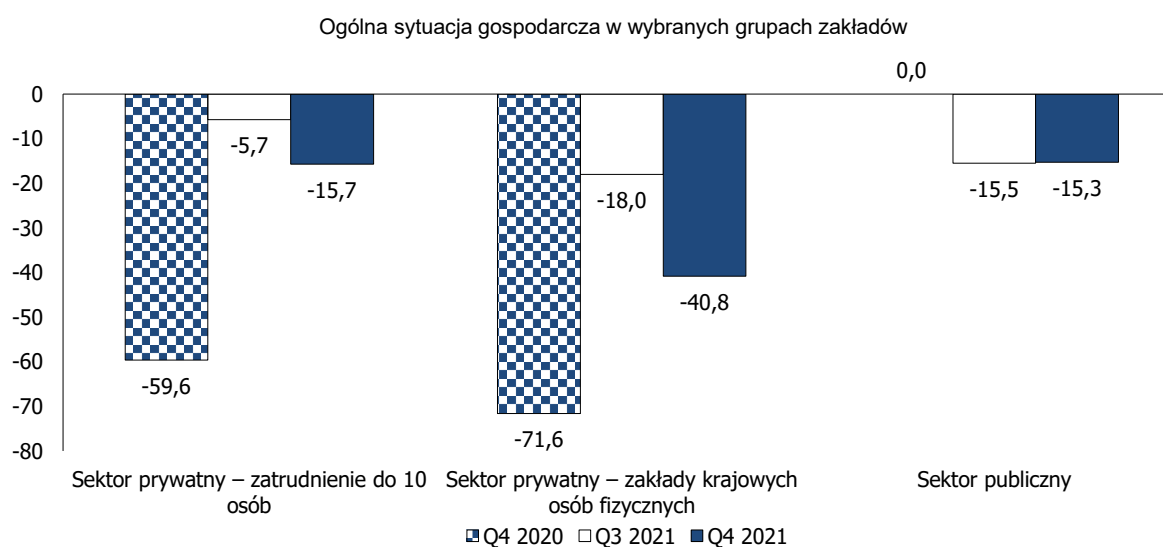
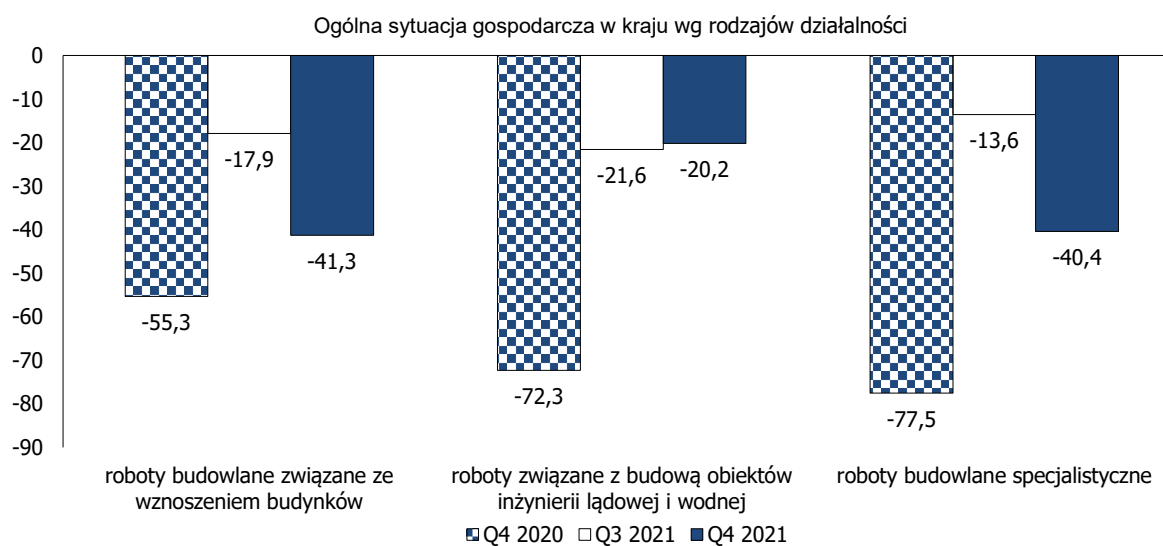
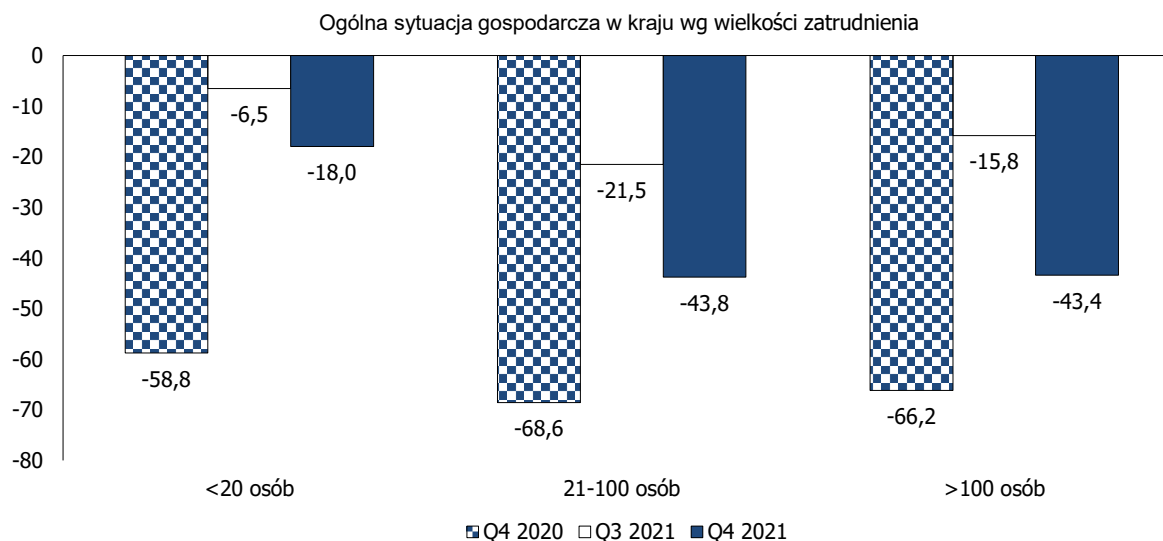

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W KRAJU

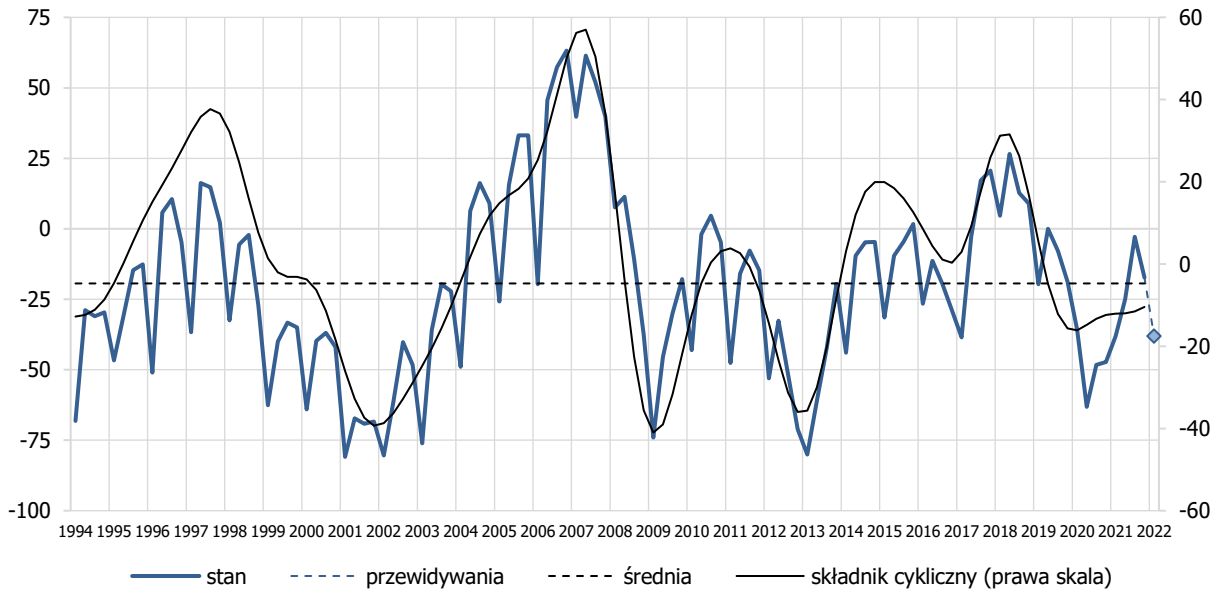

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. poprawa	3,6	2,1	5,8	16,2	7,9	4,8
2. brak zmiany	26,2	32,7	29,2	48,9	44,6	42,8
3. pogorszenie	70,3	65,2	65,0	34,9	47,5	52,5
saldo (1.-3.)	-66,7	-63,1	-59,2	-18,7	-39,6	-47,7

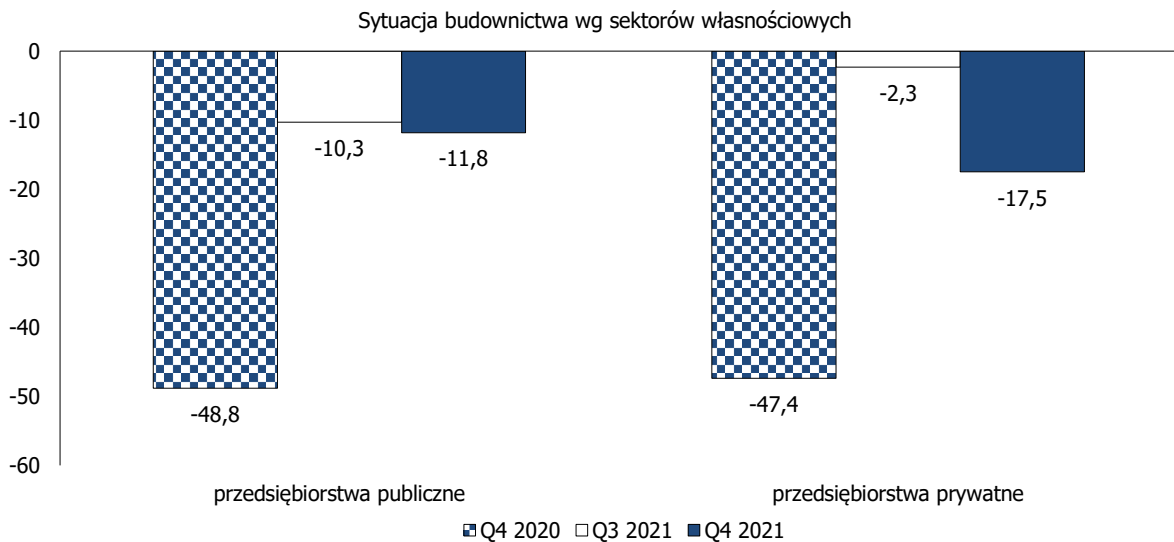

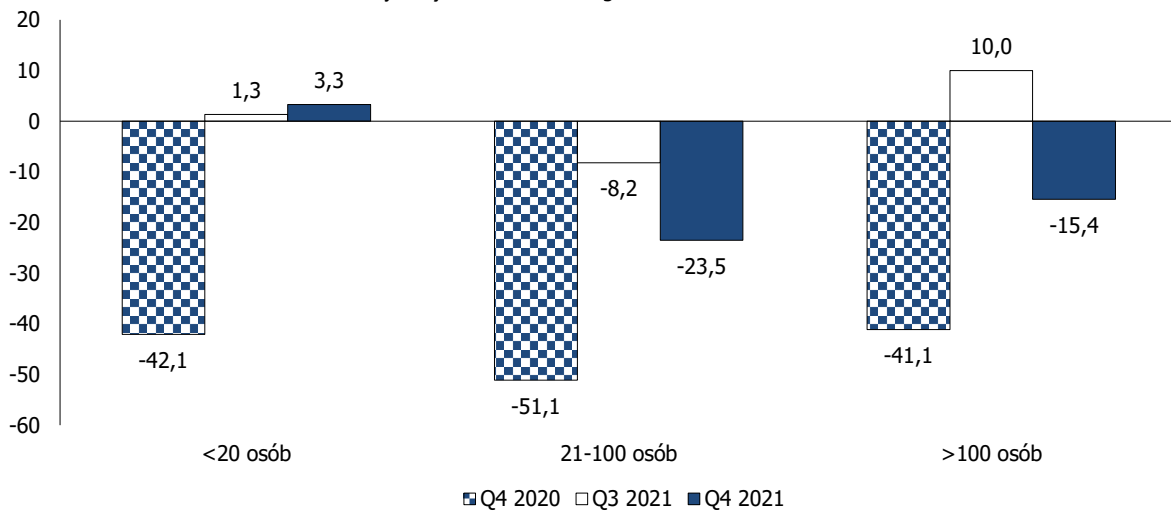
SYTUACJA BUDOWNICTWA

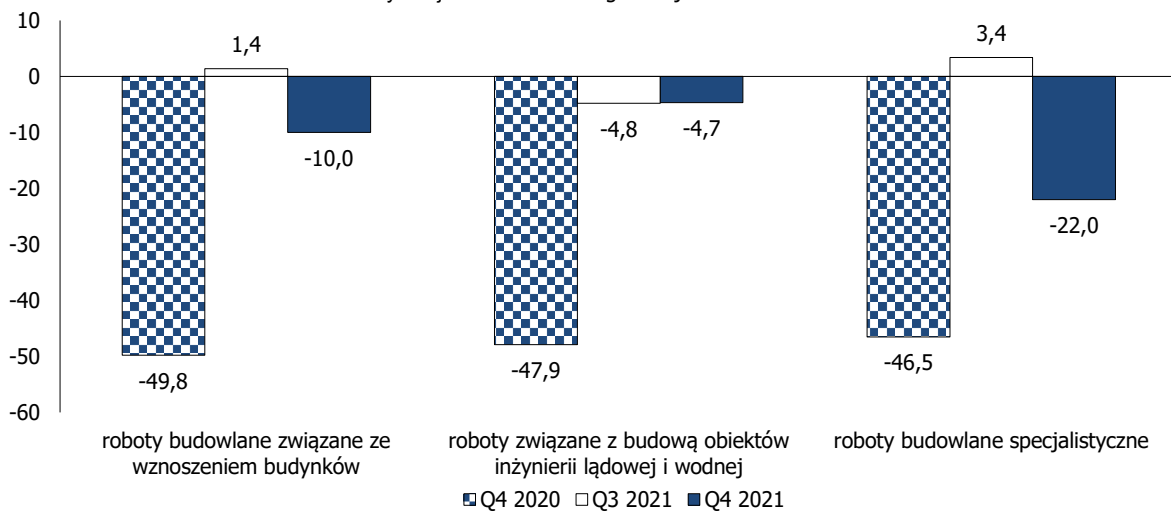
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. poprawa	4,2	5,5	14,0	19,7	16,3	10,2
2. brak zmiany	44,4	50,8	47,0	57,6	50,2	41,6
3. pogorszenie	51,5	43,7	39,0	22,6	33,6	48,3
saldo (1.-3.)	-47,3	-38,2	-25,0	-2,9	-17,3	-38,1

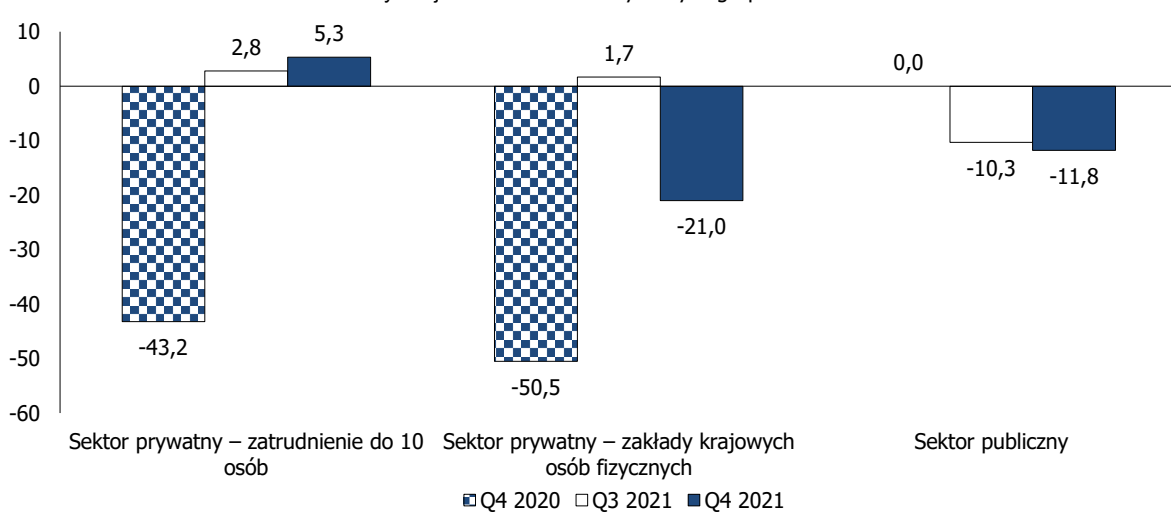
Sytuacja budownictwa wg wielkości zatrudnienia

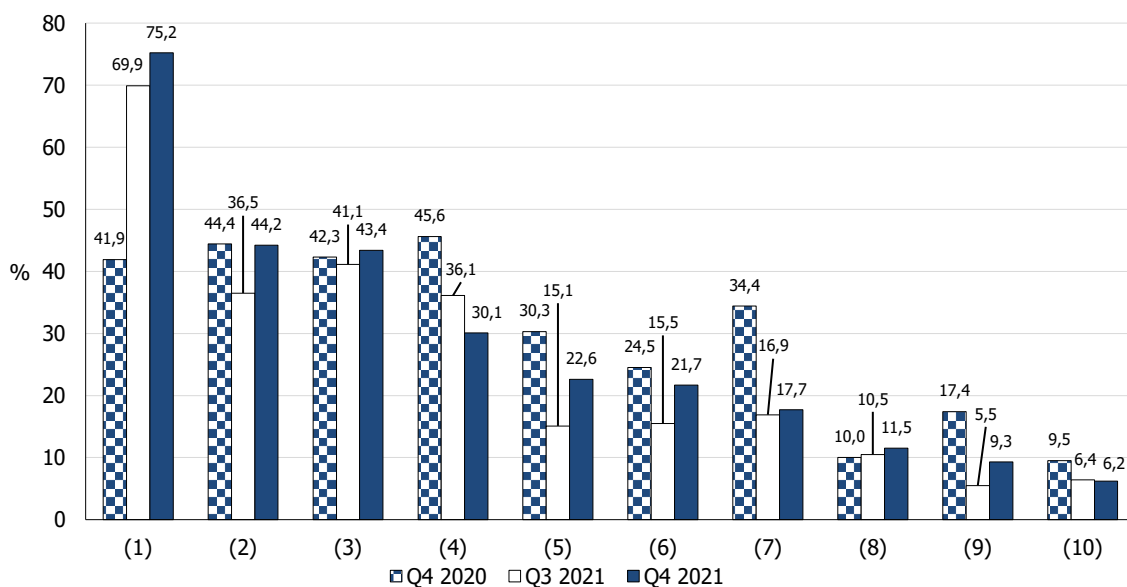
Sytuacja budownictwa wg rodzajów działalności

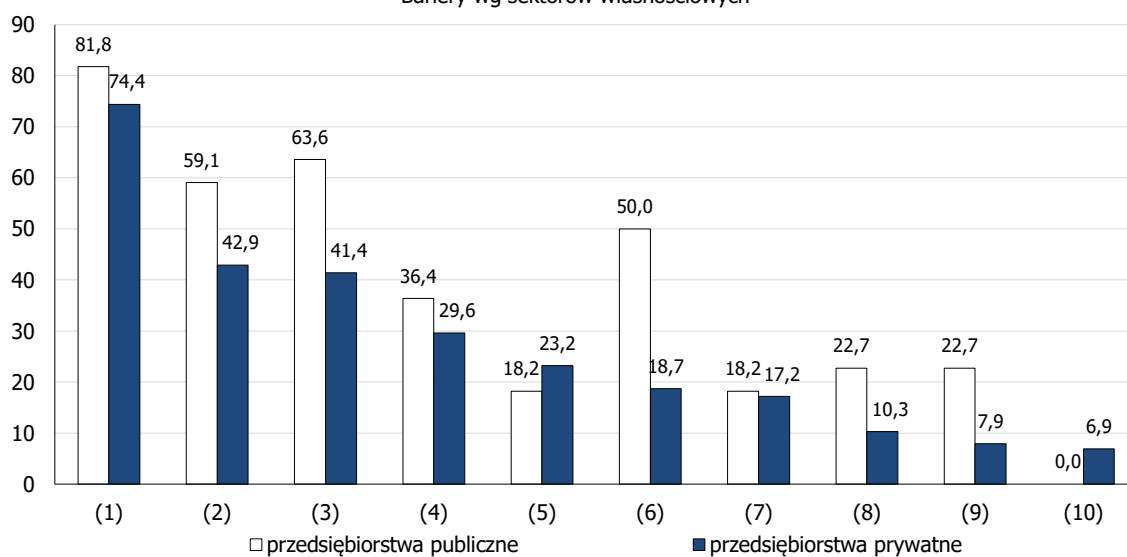
Sytuacja budownictwa w wybranych grupach zakładów

BARIERY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

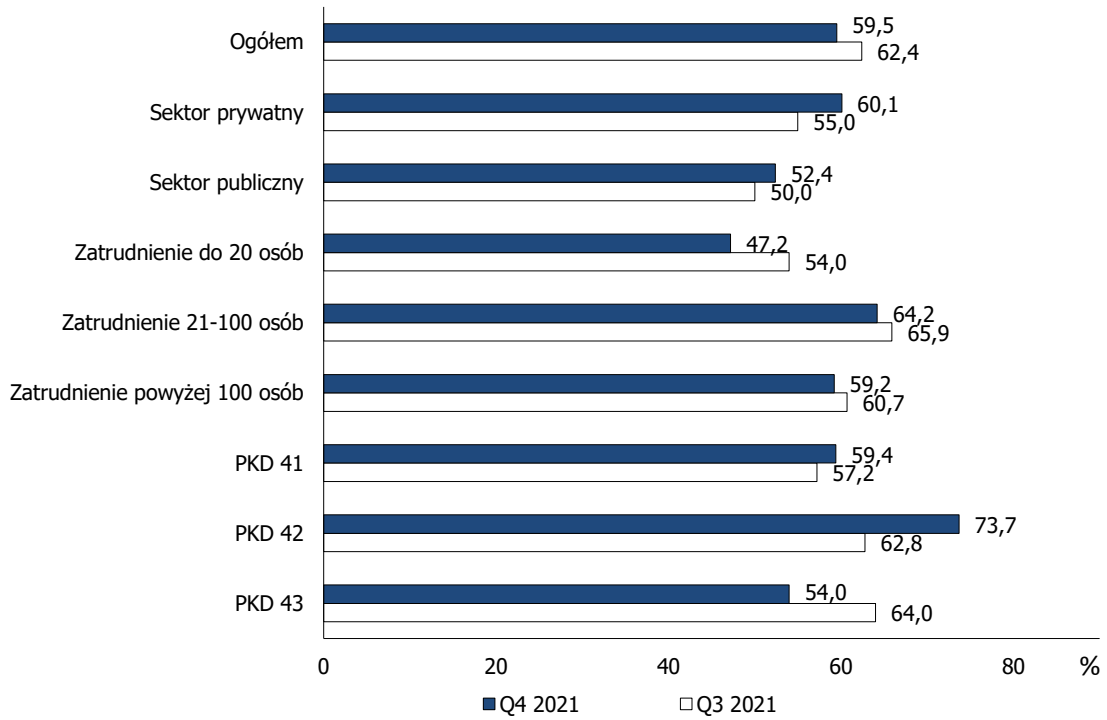

Barierę wg sektorów własnościowych

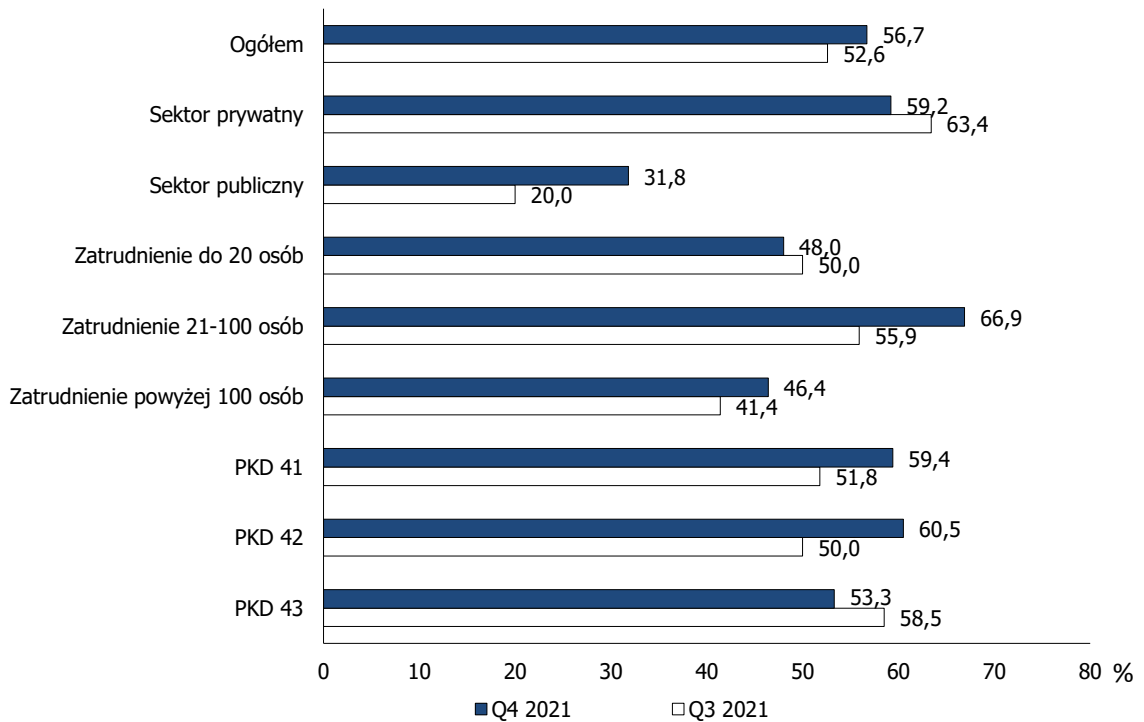

- (1) ceny surowców i materiałów
- (2) obciążenia podatkowe
- (3) konkurencja wewnątrz gałęzi
- (4) niestabilność przepisów prawnych
- (5) niedostateczny popyt
- (6) zatory płatnicze
- (7) niekorzystne warunki pogodowe
- (8) inne
- (9) nie ma barier
- (10) trudności w uzyskaniu kredytu

Częste lub bardzo częste trudności ze znalezieniem pracowników
o wysokich kwalifikacjach

Częste lub bardzo częste trudności ze znalezieniem pracowników
o niskich kwalifikacjach

III. SUMMARY

In the 4th quarter of 2021 the construction confidence indicator (CCI) declined by 9.8 pts to -2.7 points. The decrease is mainly due to unfavorable seasonal factors. The construction industry has recently faced a number of problems amongst which the most challenging are steadily growing prices, low investment and difficulties with supplies of input goods. The current one is the fourth consecutive quarter of rapid growth in prices of construction services. The survey balance is unprecedentedly high, equal to 44.9 pts, 62.1 pts up from the respective figure of year 2020. The level of investment outlays fell quarterly by 13.9 pts to -21.7 pts. Three fourths of construction firms (75.2%) complain about high prices of raw materials and their supply shortages (69.9% in the 3rd quarter). On the whole, firms expect their business prospects and general economic situation in Poland to deteriorate in the next quarter.